

Landbruk- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Ref:
201000454- /AAD

Vår ref.
10/00402

Dato
17. mars 2011

Høring - videre oppfølging av instituttgjennomgangen

Vi viser til brev av 24.01.11 hvor Landbruks- og matdepartementet sender sluttrapportene "**En robust instituttsektor**" og "**Vitenskapelig kvalitet**" med vedlegg på høring med frist 28.02.2011 (senere utsatt til 18.03.11). Departementet ønsker generelle tilbakemeldinger og kommentarer på det totale materialet forelagt fra Forskningsrådet samt en drøfting av enkelte spesifiserte problemstillinger.

Overordnet kommentar

Veterinærinstituttet har opplevd evalueringsprosessen som meget nyttig og lærerik. Et overordnet inntrykk er at Veterinærinstituttet leverer relevante produkter og tjenester av høy kvalitet til våre brukere.

Vi har merket oss at rapportene, spesielt Vitenskapsrapporten, har vurdert og diskutert instituttets egne strategier, identifisert og kommentert svakheter, samtidig som de gir konkrete strategiske råd og innspill til videreutvikling og veien videre.

Brukerundersøkelsen (som ikke er sendt på høring) som er gjennomført, kommer med nyttige tilbakemeldinger om hvor vi kan forbedre oss, som vi vil ta med oss i oppfølgingen av evalueringen.

I det følgende vil vi gi noen generelle tilbakemeldinger og kommentarer til hovedkonklusjoner og anbefalinger i de to sluttrapportene. Vi har også valgt å gi noen tilbakemeldinger på "Brukerundersøkelsen" selv om vi ikke er bedt om det i høringsbrevet. Deretter vil vi kort drøfte de spesifiserte problemstillingene som er formulert.

Denne høringsuttalelsen ble behandlet i Veterinærinstituttets styre i møte 8. mars 2011.

Hovedrapporten: "**En robust instituttsektor**"

Kort oppsummering av rapportens hovedkonklusjoner og anbefalinger:

De viktigste anbefalingene fra Evalueringskomiteen omhandler organisering av instituttene og finansiering av virksomheten (kanalisering av midler til forskning og forskningsbasert rådgiving). De har også noen anbefalinger og hovedkonklusjoner vedrørende distriktsrepresentasjon og forholdet mellom statlige driftsoppgaver og forvaltningsforskning.

Organisering av instituttene: Komiteen finner at fagmiljøene stort sett er små og sårbare og at faglig fokus er overveiende nasjonalt. De hevder at instituttene i større grad må internasjonaleseres for å kunne bidra til nasjonal og global kunnskapsbygging på området og at dette krever robuste forskningsgrupper med høy faglig kvalitet.

Basert på dette anbefales tettere samarbeid mellom instituttene kombinert med økt kritisk masse og et tett faglig og strategisk samarbeid med det nye universitetet på Ås. Komiteen anbefaler en ny organisering som de kort beskriver som en norsk tilpasning av "Wageningen modellen".

Finansiering av virksomheten; kanalisering av midler til forskning og forskningsbasert rådgiving: Som hovedprinsipp mener komiteen at den som bestiller FoU baserte tjenester og råd bør betale for disse. De anbefaler at dagens finansieringsordning der bevilgningen til forvaltningsstøtte gis direkte fra LMD til Bioforsk og Veterinærinstituttet blir noe modifisert og delvis erstattet med en ordning der den langsiktige kompetanseutviklingen i større grad blir finansiert gjennom basisbevilgning fra NFR og at forvaltningsorganene fortrinnsvis betaler instituttene for de mer kortsiktige behovene for forskningsbasert rådgiving.

Distriktsrepresentasjon: Evalueringskomiteen påpeker at "en fortsatt regional tilstedeværelse ligger i instituttenes samfunnsoppdrag. Nåværende enheter må samle og spisse miljøene med forskningsgrupper som kan arbeide med tema som er kritiske for Norge i en fremtidig bioøkonomi. Komiteen er positiv til regional tilstedeværelse av hensyn til betydningen for desentralisert forskning og verdiskaping i Norge.

Statlige driftsoppgaver/forvaltningsforskning: Det fastslås at alle oppgavene som instituttene utfører bør være forskningsbasert. Med bakgrunn i dette anbefaler komiteen at man gjennomgår arbeidsdeling mellom forvaltningen/LMD med hensyn til representasjon i nasjonale og internasjonale fora. Tilsvarende bør gjøres mellom instituttene og rådgivingstjenestene.

Veterinærinstituttets generelle kommentarer og tilbakemeldinger

Organisering

I rapporten "*En robust instituttsektor*" er instituttene vurdert samlet og det er lite eller ingen referanse til særtrekk ved instituttene. Veterinærinstituttets samfunnsoppdrag som beredskaps- og forskningsinstitutt på "grønn" sektor er ikke vurdert spesielt, og samfunnsoppdraget på "blå" sektor er overhodet ikke nevnt. Dette vurderes som en svakhet ved evalueringen, spesielt for Veterinærinstituttet som er et "blå-grønt" institutt, men ikke minst når en ser målsetningen med evalueringen i det store bioøkonomiske perspektivet.

Veterinærinstituttet er et nasjonalt beredskaps- og forskningsinstitutt som gjennom forsknings- og utviklingsarbeid produserer kunnskap, tjenester og løsninger innenfor dyrehelse- og fiskehelse, dyrevelferd og mattrygghet. Instituttet er en sentral kunnskapsleverandør til Mattilsynet og departementene (LMD og FKD). Instituttets bidrag til bærekraftig og lønnsom næringsvirksomhet kommer primært gjennom å utføre god diagnostikk, helseovervåking, rådgiving og forskning.

Etter Matreformen og opprettelsen av Mattilsynet har Veterinærinstituttet fått et klart samfunnsoppdrag som inkluderer beredskapsansvar/oppgaver innen kjerneområdene i forbindelse med kriser av forskjellig art.

Wageningen modellen (eller Ås modellen som den ble modifisert til av Sponheim på et høringsmøte arrangert av NILF den 03.02.11) er etter vår vurdering ikke hensiktsmessig for gjennomføring av Veterinærinstituttets samfunnsoppdrag og vår plass i forvaltningskjeden.

Veterinærinstituttet har en beredskapsplan som innebærer at forskningsoppgaver og andre oppgaver settes til side til fordel for diagnostikk og rådgiving når Mattilsynet, eller våre eiere definerer at det er en beredskapssituasjon.

Veterinærinstituttets virksomhet og ansvar oppfattes som kritisk for norsk husdyrbruk, havbruk og matvareproduksjon. Rollene til Mattilsynet og Veterinærinstituttet er klart fordelt etter matreformen. Mattilsynet har ansvar for iverksetting av tiltak, tilsyn og regelverksutforming. Mens Veterinærinstituttet har ansvar for diagnostikk, rådgiving og risikovurdering. Vi yter kontinuerlig forskningsbasert beredskaps- og kunnskapsstøtte til Mattilsynet.

For at Veterinærinstituttet skal videreutvikle sin styrke og fylle sitt nasjonale samfunnsoppdrag på en optimal og dynamisk måte, må vi ha faglig standard og forskning på høyt internasjonalt nivå. Dette forutsetter økt internasjonalisering av forskningen innen våre kjerne områder. I henhold til gjeldende strategiplan er hovedmålet for forskning og kunnskapsutvikling derfor at forskning skal styrkes, fokusere på kjerne områdene og være relevant for forvaltning, næring og beredskap spesielt. Forskningen skal altså hovedsakelig være forvaltningsrettet, men også til nytte for næring og samfunnet for øvrig samt bidra til forbedret kontakt mellom forvaltning og næring. Forskningen skjer/ og må skje i samarbeid med relevante gode forsknings- og fagmiljø nasjonalt og internasjonalt.

Veterinærinstituttet sammen med Veterinærhøgskolen skal flytte til Ås i 2018. Instituttet skal lokaliseres tett opp til laboratoriebygget noe som vil legge veldig godt til rette for utvidet, konstruktivt og relevant faglig samarbeid med Det nye universitetet særlig innen forskning på helse- og velferdsspørsmål knyttet opp mot avl, fôring og ernæring samt mattrygghet. Gjennom den pågående flytteprosessen har de tre institusjonene allerede startet et utvidet forskningssamarbeid. Her har ekstra midler fra Forskningsrådet vært til god hjelp, i tillegg har de tre institusjonene (UMB, VI og NVH) bevilget egne midler til dette samarbeidet.

I forbindelse med flytteprosessen til Ås er det naturlig at samarbeidet mellom instituttene som nå er på Ås, UMB, NVH og Veterinærinstituttet forsterkes. Disse organisasjonene vil ha økt fokus både på forskningssamarbeid og øvrig samarbeid i tiden framover.

Men det er viktig å understreke at Veterinærinstituttet på grunn av vårt samfunnsoppdrag fortsatt vil være avhengig av et tett og godt samarbeid med andre medisinske fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Spesielt Folkehelseinstituttet og Universitetet i Oslo er viktige samarbeidspartnere i denne sammenheng.

For å styrke vår rolle innen "blå sektor" vil det være av betydning også å videreutvikle og styrke samarbeidet med andre nasjonale institusjoner som ikke er omfattet av evalueringen. Spesielt skal nevnes Nofima, Havforskningsinstituttet og NIFES.

Når det gjelder faglig samarbeid med de andre LMD institusjonene, så har Veterinærinstituttet og Bioforsk komplementær kompetanse innen for eksempel mykologi og samarbeider allerede på prosjektbasis.

Med alle instituttene er det viktig å se på muligheter for økt samarbeid når det gjelder ulike typer infrastruktur (auditorier, møterom, kantiner, bibliotek mm) som kan være felles, samt administrative funksjoner som for eksempel IKT.

Oppsummering organisering

Veterinærinstituttet arbeider aktivt for videreutvikling av eksisterende og etablering av nye forpliktende faglige nettverk og samarbeidsrelasjoner med relevante fag- og forskningsmiljø nasjonalt og internasjonalt. Mye av forskningssamarbeidet skjer i prosjekter der konsortieavtaler regulerer samarbeidet på tvers av fag, institusjon og nasjon. Denne type samarbeid er i dag helt nødvendig for å få finansiering av større forskningsprosjekter. Instituttet er av den oppfatning at denne type samarbeid er virksomhetskritisk for oss som vitenskapelig institusjon, men er uavhengig av organisasjonsmodeller av organisert integrering mellom institusjoner.

For ytterligere utdyping, se punkt 9 a og b i vedlegget *Egenvurdering*.

Finansiering

Veterinærinstituttets virksomhet er basert på en bred kunnskapsbase, moderne oppdaterte laboratorier og relevante og moderne analysesystemer. Forvaltningsstøtten, forutseende beredskap og kunnskapsstøtte, som instituttet yter på både "grønt" og "blått" område er kunnskaps- og forskningsbasert, noe som krever langsiktig strategisk kompetanseoppbygging. Veterinærinstituttets samfunnsoppdrag har hovedsakelig et nasjonalt fokus. Imidlertid for å bidra med kunnskap til nytte for utvikling av nasjonal matvaresektor må forskningen være på et internasjonalt nivå. Forskningen ved instituttet finansieres delvis gjennom basisbevilgningen vi mottar fra NFR og hovedsaklig gjennom prosjektfinansiering fra NFR og EU.

Basisbevilgningen: Grunnbevilgningen fra Forskningsrådet er den eneste forskningsbevilgningen som ikke er konkurranseutsatt. Den er lav sammenliknet med andre tilsvarende institusjoner, og den gir begrenset mulighet til langsiktig kompetanseoppbygging. Grunnbevilgningen har vært disponert til egenandel ved NFR- og EU-finansiert forskning (konkurranseutsatt forskning er sjelden fullfinansiert), akkvisisjon, forskningsledelse, veiledning av PhD stipendiater og finansiering av ulike forskningsprosjekter som ikke har annen finansiering.

Det er de nåværende strategiske instituttprogrammene, som i hovedsak muliggjør utvikling av langsiktig kunnskaps- og kompetanseutvikling på forskningsområder av spesiell betydning for Veterinærinstituttets samfunnsoppdrag. SIPene er under avvikling og vil erstattes av et basisfinansieringssystem som består av en grunnbevilgningsdel inklusiv en resultatbasert andel, og en strategisk del. For Veterinærinstituttet vil det være ønskelig at den strategiske delen ikke har føringer, men at instituttet blir evaluert periodisk

Basisfinansieringen for forskning er helt avgjørende for Veterinærinstituttets videreutvikling som forskningsbasert forvaltningstøtteinstitusjon. En økning i basisfinansieringen av forskning er nødvendig for til enhver tid å ha oppdatert forskningsbasert kunnskap til nytte for Mattilsynet og andre forvaltningsorgan. Det kan bemerkes at basisfinansieringen fra NFR har blitt redusert fra 8 til 6 % av totale driftinntekter i perioden 2004 til 2009.

En bærekraftig basisfinansiering vil sikre en langsiktig kompetanseutvikling som igjen vil styrke mulighetene for innhenting av konkurranseutsatte forskningsmidler, ikke minst fra EU. En finansieringsordning der den langsiktige kompetanseutviklingen styrkes og finansieres gjennom basisbevilgningen fra NFR støttes.

NFR og EU finansiert forskning: Veterinærinstituttet må innhente mesteparten av sine forskningsmidler fra NFR og EU i fri konkurranse med andre søkere. De fleste prosjektbevilgninger er av kortsiktig karakter og strengt resultatorienterte. Spesielt innen EU er hvert enkelt tematisk område ganske smalt og må betraktes som en anbudsutlysning. Antallet utlysinger hvor Veterinærinstituttet har faglige forutsetninger for å delta i anbudskonkurransen er uforutsigbar og varierer fra år til år.

Mer og mer av NFRs midler kanaliseres via EU. Innen matvaresektoren er det imidlertid diverse viktige problemstillinger som hovedsakelig er av nasjonal karakter og interesse samt at på noen områder, for eksempel havbruk, har Norge et hovedansvar for kunnskapsutvikling. Norge må selv finansiere kunnskapsutvikling på slike områder. Det er av betydning at politikere og myndigheter er seg dette ansvar bevisst, og at NFR vekter direkte nasjonal forskningsfinansiering opp mot kanalisering via EU systemet i henhold til nasjonale og internasjonale kunnskapsbehov. Nasjonalt finansiert forskning vil også kunne understøtte og styrke internasjonalisering av norsk forskning ved at NFR finansierte prosjekter mer og mer har som regel, snarere enn unntak, nasjonalt og internasjonalt samarbeid.

Finansiering av forskningsbasert rådgiving: En vesentlig del av instituttets samfunnsoppdrag er å kunne understøtte den mattrygghetsmessige eller veterinære beredskapen i forbindelse med kriser av forskjellig art, forutseende beredskap og rådgivning innenfor forebyggende helsearbeid. Veterinærinstituttet er tilfreds med nåværende finansieringsordning der bevilgning til forvaltningsstøtten (forskningsbasert rådgiving og beredskap inkludert diagnostikk av alvorlige smittsomme sykdommer) finansieres fra departementene direkte. Det er viktig å understreke at bruken av disse midlene styres gjennom tildelingsbrev og ikke omfatter forskning, men forvaltningsstøtte.

Ledelsen opplever styringsdialogen med eierdepartementene som god og konstruktiv når det gjelder mål og forventete resultater. Eierne har et langsiktig perspektiv og finansieringen er forutsigbar, noe som er av betydning for et beredskaps- og forskningsinstitutt. Mattilsynet er instituttets viktigste kunde og vi har en nær dialog om oppgaveutførelse når det gjelder forskningsbasert rådgiving og forvaltningsstøtte. En felles forståelse for sammenheng og oversikt mellom ressurser og ytelser har høy prioritet og samhandling mellom instituttet og Mattilsynet styrkes fortløpende og har en god utvikling.

Oppsummering finansiering

Veterinærinstituttet er enig i en finansieringsordning der den langsiktige kunnskaps- og kompetanseutviklingen styrkes og at den finansieres gjennom basisbevilgningen fra NFR. Videre mener instituttet at det er behov for økt prioritering av nasjonal forskningsfinansiering av særnorske kunnskaps- og forskningsbehov innen sektoren, og der Norge har internasjonalt ansvar for kunnskapsproduksjon innen et område.

Langsiktig og forutsigbar finansiering av beredskap og forskningsbasert forvaltningsstøtte er av avgjørende betydning for instituttets rolle som kunnskapsstøtte for Mattilsynet og andre forvaltningsorgan, og på den bakgrunn ønsker vi at nåværende finansiering, direkte fra departementene, videreføres.

For ytterligere utdyping, se vedlegget *Egenvurdering*.

Rapporten "Vitenskapelig kvalitet"

Kort oppsummering av hovedkonklusjoner og anbefalinger:

Vitenskapskomiteen som har basert sin rapport, *Vitenskapelig kvalitet*, på Veterinærinstituttets egenevaluering (vedlegg 1), konsulentrapportene fra ADL og ECON samt intervjuer med ledergruppen og forskere fra Veterinærinstituttet, har i sin evaluering gitt konklusjoner og anbefalinger for instituttene sett under ett og for hvert institutt spesielt.

Omfang, kvalitet og effekt av vitenskapelig produksjon: Komiteen finner at Veterinærinstituttet har et tilfredsstillende omfang på forskningen i forhold til samfunnsoppdraget. Kvaliteten på de vitenskapelige publikasjonene er gjennomgående tilfredsstillende og på utvalgte områder i forskningsfronten internasjonalt. Det ble bedømt som positivt at en del av forvaltningsstøtteoppgavene også resulterer i vitenskapelige publiserbare resultater. Komiteen støtter instituttets internasjonaliserings- og forskningsstrategi. De har forståelse for nødvendigheten av en "bærekraftig" basisbevilgning for å kunne styrke internasjonaliseringen og for langsiktighet i kompetanseoppbyggingen i forhold til forvaltningsstøtteoppgaver.

Når det gjelder samfunnsøkonomisk relevans og effekt så stadfester komiteen at Veterinærinstituttet har et godt nasjonalt og internasjonalt omdømme. Det påpekes at vi mangler en klar strategi for samarbeid med næringen.

Organisatorisk effektivitet og robusthet: Vitenskapskomiteen anerkjenner at Veterinærinstituttet er et "blå-grønt" institutt, noe som gir gode muligheter for synergi mellom næringene både faglig og økonomisk. Forsknings samarbeid med Det nye universitetet og relevante institutter på Ås campus anbefales styrket både i forhold til forskningsmessige synergier og rene effektiviseringstiltak.

Mattilsynet er instituttets viktigste kunde. En transparent modell for sammenheng og oversikt mellom ressurser og leveranser bør utvikles snarest.

Komiteen vurderer Veterinærinstituttets interne omorganisering som positiv i forhold til optimal utnyttelse av kompetanse og ressurser noe som også vil kunne frigjøre ressurser til forskning. Komiteen ser også positivt på mulighetene for økt internasjonal arbeidsdeling når det gjelder analyser og diagnostikk, dette også for å frigjøre ressurser til forskning.

Ut fra et FoU perspektiv finner Vitenskapskomiteen at fusjon eller konsernmodell med et eller flere av de andre institusjonene ikke er opplagt. De anbefaler imidlertid at en bør utrede mulighetene ved forskjellige former for integrasjon mellom Veterinærinstituttet og det nye universitetet på Ås.

Veterinærinstituttets generelle kommentarer og tilbakemeldinger:

Komiteen som har vurdert den vitenskapelige kvalitet har presentert en grundig gjennomarbeidet rapport med nyttige vurderinger og råd. Veterinærinstituttet får gode tilbakemeldinger på sin vitenskapelige produksjon og støtte til gjeldende forsknings- og internasjonaliseringsstrategi.

Vi er enige i komiteens vurdering på at instituttet mangler en klar strategi for samarbeid med næringene samt forstår deres argumentasjon for at samarbeid bør styrkes. Dette forhold er for øvrig også behørig omtalt i "*En robust instituttsektor*" der det også fastslås at integritet og omdømme for instituttene må sikres. Evalueringskomiteen foreslår at kommersielle oppdrag kan utgjøre et tak for eksempel 10-20 % av omsetningen (praksis i en del andre land for tilsvarende institusjoner).

Vitenskapskomiteen mener at samarbeidet bare kan baseres på prinsippet om armlengdes avstand, og at dette prinsippet bør gjennomgås og fastlegges sammen med departementene. Veterinærinstituttet ønsker snarest å komme i dialog med departementene for å få frem omforente retningslinjer for økt samarbeid med næringene.

Komiteens råd om utvidet samarbeid med Ås campus har vi kommentert under avsnittet "*En robust instituttsektor*".

"Brukerundersøkelse, kundetilfredshet i forvaltningen og næringslivet som brukere av LMDs forskningsinstitusjoner"

Vi velger også å gi en kommentar til brukerundersøkelsen selv om det ikke er spesifisert i høringsbrevet.

Econ Pøyrer fikk i oppdrag av Norges forskningsråd å gjøre en brukerundersøkelse som er en del av Forskningsrådets evaluering av disse institusjonene for LMD, og problemstillingene har vært "å utrede hvordan brukerne av Veterinærinstituttet opplever instituttet, og brukeropplevelsen av kunnskapsproduksjonen, herunder tema som kvalitet, relevans og integritet".

Econ kom frem til 4 kategorier brukere: sentralforvaltningen, direktorat og tilsyn, representanter for næringslivet og interesseorganisasjoner. På grunn av stramme tidsrammer var det et begrenset utvalg av brukere som ble intervjuet.

Gjennomgående så har brukerne gitt tilbakemelding om at Veterinærinstituttet er den fremste leverandøren av forskningsbasert kunnskap til samfunnet og allmennheten på sitt område. Brukerne opplever at instituttet holder høy faglig kvalitet på det meste av virksomheten og instituttets analyse- og prøvetakingskompetanse oppleves som unik. Forvaltningen ga god tilbakemelding til Veterinærinstituttet. Alle brukerne som har deltatt i undersøkelsen har anerkjent Veterinærinstituttets samfunnsoppdrag og har forutsatt at oppdraget må være basert på uavhengig, og objektiv forskning og forskningsbasert kunnskap, og at faglig integritet må opprettholdes.

Imidlertid ble flere svakheter og forbedringsområdet identifisert, spesielt av brukerne som representerte næringen.

Veterinærinstituttets generelle kommentarer og tilbakemeldinger:

Econ/Pøry har levert en gjennomarbeidet rapport. Styrker og svakheter ved instituttets tjenester i forhold til ulike brukerkategorier er fanget opp, også i forhold til ledelsens egenopplevelse.

De fire brukerkategoriene er gitt like mye plass. Dette har resultert i at brukere som representerer direkte næringsoppdrag som utgjør mindre enn 4 % av vår totale virksomhet (se Egenevaluering (levert 13.9) og figur 2 i ADLs rapport *Cost & revenue structure at LMDs research institutes*) har fått anledning til å utdype og detaljere sine brukererfaringer på lik linje med Veterinærinstituttets hovedbrukerkategorier, sentralforvaltningen, direktorater og tilsyn.

Veterinærinstituttet har merket seg tilbakemeldingene fra brukerne våre. Vi observerer at det fra forvaltningen er uttalt at "Veterinærinstituttet produserer viktig og virksomhetskritisk kunnskap med høy legitimitet og god kvalitet".

Men samtidig ser vi at flere av brukerne fra næringen har tilbakemeldinger av negativ karakter som vi tar alvorlig. De fleste svakhetene som er påpekt er ikke ukjente, og tiltak for forbedring er påbegynt.

Omorganiseringen som trådte i kraft 1.1.11, vil imøtekomme en del av svakhetene som var påpekt i rapporten samt at instituttet også har startet arbeidet for å bedre harmonisering av diagnostikken.

Vi har også et økt fokus på styrket samhandling med næring. Utvikling av en IPR strategi er under arbeid. Kommunikasjon og formidling av resultater og kunnskap er høyt fokusert, blant annet med en strategi for styrket kunnskapsformidling til brukerne i form av nytt tidskrift (Argus), brukerseminarer, videreutvikling av hjemmesider mm.

Drøfting av de spesifiserte problemstillingene i høringsbrevet

Samarbeid mellom institutter og institutter og UoH-sektoren

Veterinærinstituttet har tro på, og ser det ligger mange muligheter, i et økt samarbeid med andre institusjoner, både innenfor instituttsektoren og med Universitets- og høyskolesektoren (UoH). Det er viktig at et slikt økt samarbeid blir lagt til av institusjonene selv og, og at det faglige samarbeidet oppleves som et vinn/vinn forhold, og at det er viktig for måloppnåelsen til den enkelte institusjon og utnyttelsen av den totale kompetansen på fagområdene.

Veterinærinstituttet tror ikke en formell organisatorisk integrering verken med Det nye universitetet eller instituttsektoren på Ås er riktig sett opp mot samfunnsoppdraget.

Samhandling med Instituttsektoren: Veterinærinstituttet har gjennom mange år samarbeidet med Bioforsk på spesielle fagområder, og har for tiden flere felles NFR finansierte forskningsprosjekter. Områder hvor det er spesielt aktuelt å samarbeide med Bioforsk er: bruk av utmark sett i forhold til spredning av smitte, parasitter, insekter, mm, dyrevelferd, mykologi mm.

I forhold til NILF er det muligheter innenfor beregning av samfunnsøkonomi i forhold til betydning av helse og mattrygghet. I forhold til Skog og landskap ligger det samarbeidsmuligheter innenfor kartografi.

Vi har nå innledet samtaler med de andre instituttene i "LMD familien" med sikte på å utvikle hensiktsmessige samarbeidsformer innenfor en rekke administrative områder, IKT, innkjøp, kommunikasjon med mer.

Samhandling med Institutter med basisfinansiering fra andre departement:

Vi har etablert et godt forsknings samarbeid med Havforskningsinstituttet på flere fagområder av betydning for næring og forvaltning. Vi har også i mange spørsmål fra forvaltningen samarbeidet med Havforskningsinstituttet om kunnskapstøtte og rådgiving. Mattilsynet har vært en pådriver for dette gjennom sine behov for risikovurderinger. Havforskningsinstituttet og Veterinærinstituttet har utarbeidet og signert en samarbeidsavtale, og vi opplever at den sikrer godt samarbeid og oppgaveoppfølging.

Nofima og Veterinærinstituttet har komplementær kompetanse og kunnskap på flere områder der vi begge er aktører, og vi har identifisert et uutnyttet potensial for forsknings samarbeid. Vi ønsker derfor å styrke samarbeidet med Nofima. For å legge forholdene bedre til rette for dette, signerte vi en samarbeidsavtale i 2010 som blant annet skal regulere de to institusjonenes forhold til næringsoppdrag. Det er planlagt oppfølging av denne avtalen for å identifisere områder som det vil være naturlig å inngå forpliktende samarbeid på. Vi har pt flere NFR finansierte forskningsprosjekter sammen med Nofima.

Innenfor mattrygghet og zoonoser har vi et daglig og godt samarbeid med Folkehelseinstituttet. Dette samarbeidet går både på forvaltningsstøtte til Mattilsynet, og forskningsprosjekter og diagnostikk..

Samhandling med UoH sektoren:

Veterinærinstituttet i dag har et godt samarbeid med Veterinærhøgskolen både gjennom forskning, forskerutdanning og ledelse. Det kan nevnes at både toppledelsen i de to institusjoner, og de to ledergruppene har faste felles møter. På forskernivå er det tette kontakter på de fleste områder innenfor dyrevelferd, mattrygghet, fiske- og dyre helse.

I forbindelse med forberedelsene til integrering av NVH og UMB og flytting av NVH og Veterinærinstituttet til Ås, har vi hatt stort fokus på å identifisere fagområder der en kan se potensielle gevinster som følge av et tettere faglig samarbeid. Dette har resultert i styrket forsknings samarbeid mellom institusjonene. En viktig suksessfaktor har vært at vi også har hatt midler fra NFR til dette formålet gjennom en 4 års periode fra og med 2009 til 2012 (Soria Moria I, II, III). Vi ønsker å bygge videre på dette samarbeidet som allerede er etablert på utvalgte relevante fagområder og som det legges enda bedre til rette for ved flyttingen til Ås. Det er for eksempel lagt opp til at det blir etablert HUBer, felles bruk av tungt utstyr, felles bibliotek tjenester, felles anlegg for forsøk med akvatiske og terrestriske dyr, sambruk av laboratorier for arbeid med BSL3 agens, felles biobank mm. I tillegg legges det opp til felles medieproduksjon (medier til laboratoriebruk) på Campus Ås.

Vi har i dag et godt samarbeid også med Universitet i Oslo på flere områder. Dette må videreutvikles selv om vi flytter til Ås.

Samarbeid med UoH sektoren kan stimuleres med økt antall II-er stillinger begge veier.

Uavhengig av avtaler og nyorganisering har vi også god erfaring med at forskere finner frem til samarbeid når det er tema som har felles faglig interesse. I 2010 hadde vi flere felles forskerfinansierte søknader til NFR med både Nofima, Bioforsk, NVH og UMB. Det utvidete samarbeidet har bidratt til at forskningsprosjektporteføljen vår har økt fra 61 til 70 mill i perioden 2010 til 2011. Inkludert i dette er en økt EU finansiert forskning fra 3,7 til 7,4 mill i samme perioden. Til grunn for denne økningen ligger også et utstrakt samarbeid med gode relevante medisinske forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

Økt samhandling mellom fagmiljøer i ulike institusjoner vil stimuleres dersom det formuleres problemstillinger som påkrever tverrfaglig og tverrinstitusjonell tilnærming og at det finnes mulig finansiering nasjonalt og eller internasjonalt. Forskningsfinansiering er selvsagt et viktig virkemiddel for videreutvikling og realisering av strategisk forsknings samarbeid.

Forholdet mellom forskning og forvaltning:

Forholdet mellom forvaltningen (i hovedsak Mattilsynet) og Veterinærinstituttet er godt. Rollene og oppgavefordelingen er vel avklart, og både i den daglige forvaltningsstøtte og i krisesituasjoner fungerer samarbeidet utmerket.

Vi har dialog med Mattilsynet om innstramming av bestillingsrutiner, og vår nye interne organisering vil tydeliggjøre hvilke personer i Veterinærinstituttet som er kontaktpersoner til Mattilsynet på de ulike områder.

Veterinærinstituttet skal være en uavhengig forsknings- og beredskapsinstitusjon. I dette ligger bla at de råd vi gir innen vårt virksomhetsområde til forvaltningens kal være kunnskapsbasert og ikke påvirket av politiske

eller næringsmessige interesser. I tillegg til våre daglige risikovurderinger og råd, er det etablert institusjoner for spesielt å ivareta risikovurderinger for forvaltningen som krever tverrvitenskapelig og tverrinstitusjonell tilnærming. VKM er slikt eksempel der Veterinærinstituttet bidrar både med kapasitet og kompetanse.

Veterinærinstituttet har i dag ingen forvaltningsoppgaver.

Finansiering: I våre generelle kommentarer har vi vist at for å ivareta en langsiktig kompetanseoppbygging er det viktig med en styrket basisfinansiering som bør kanaliseres via Forskningsrådet.

Forvaltningsstøtten som Veterinærinstituttet yter bør fortsatt finansieres direkte fra departementene. For å kunne bidra med adekvat kunnskapstøtte må finansieringen være forutsigbar og langsiktig, og det er ryddig at departementet i tildelingsbrev på et overordnet nivå prioriterer våre forvaltningsstøtteoppgaver ut fra et samfunnsnytte perspektiv.

Prosjektbaserte oppdrag, eks de nasjonale overvåkingsprogrammene kan derimot egne seg godt som ad hoc oppdrag direkte fra bruker dersom det er del av en langtidspan.

Samarbeid med næring: Veterinærinstituttet bidrar, direkte og indirekte, til lønnsom og levedyktig næringsvirksomhet gjennom god diagnostikk, helseovervåking, rådgiving og forskning. Veterinærinstituttets regionale forankring og landsdekkende beredskap mot dyre- og fiske sykdommer er bidrag til distriktsutvikling basert på bærekraftig biologisk produksjon på land og i vann. Eksterne oppdrag gjennomføres på de områder der det er naturlig i forhold til Veterinærinstituttet kompetanse og ikke i strid med forvaltningsoppgaver og Veterinærinstituttets uavhengige stilling i faglige spørsmål.

Evalueringskomiteene peker på at næringsfokuset bør øke. Veterinærinstituttets frie og uavhengige stilling i alle faglige spørsmål er etter vår vurdering også en styrke overfor aktuelle samarbeidspartnere. Dette stiller krav til både rolleforståelse, omfang og samarbeidsformer overfor aktuelle næringsaktører. For å unngå at oppdrag fra næring kommer i konflikt med vårt samfunnsoppdrag er det en generell retningslinje være at resultater fra forskningssamarbeid skal publiseres og være tilgjengelige for alle. Det betyr at forskningssamarbeid i størst mulig grad bør inngås med sammenslutninger av næringsaktører snarere enn enkelt aktører.

Vi ønsker å skape møtearenaer med næringen der vi kan bidra til å spre kunnskap og informasjon som er viktig for næringen.

På en rekke av våre virksomhetsområder (eks dyrehelse, dyrevelferd og fiskehelse) har vi unik nasjonal kompetanse, og det er da naturlig at vi har et samarbeid med næringen innenfor disse områdene. Vi ønsker en dialog med våre eiere for å drøfte hvordan dette samarbeidet kan organiseres slik at vår faglige integritet og uavhengighet beholdes.

Regionalisering

Våre regionale enheter er dimensjonert først og fremst for å kunne ivareta regionale diagnostiske og beredskapsmessige behov både for landdyr og fisk. Kunnskaps utvikling utover dette skal fortrinnsvis gjøres i samarbeid med sentrallaboratoriet i Oslo og/eller i samarbeid med forskningsinstitusjoner lokalt. Når det gjelder kritisk masse har vi nå en satsning på en sterk integrering og harmonisering mellom alle våre enheter både innenfor diagnostikk og forskning.

Det kan nevnes at enhetene våre i Trondheim, Bergen og Sandnes alle har pågående kunnskapsutviklingsoppdrag finansiert av de respektive regionale forskningsfondene.

Vi bidrar med kunnskapsutvikling og resultater som indirekte er av betydning for utvikling av bærekraftige næringer og innovasjon både innenfor havbruk og husdyrbruk. Vår kompetanse er viktig i forbindelse med råd om forebygging av sykdom og tiltak ved helseproblemer, og våre råd innenfor fôrhygiene og trygg mat området er også grunnleggende for en lønnsom næring

Internasjonalisering

Den viktigste minimumsfaktor for økt internasjonalisering som rapportene peker på er størrelsen på basisfinansieringen, for å sikre en økt internasjonaliseringen av instituttet må basisbevilgningen økes.

For å lykkes i forhold til EU finansiering av forskning så må en være god/best på et faglig område og ha nasjonale og internasjonale gode og relevante samarbeidspartnere med komplementær kompetanse. Noen av

disse nasjonale samarbeidspartnerne vil kunne finnes på Ås, andre samarbeidspartnerne kan være lokalisert ellers i landet.

For søknader om prosjektsamarbeid stiller EU imidlertid et ufravikelig krav om at minst 3 institusjoner i 3 forskjellige EU/EØS land samarbeider i søknaden, men som regel er konsortiene som sender inn søknadene større. EU finansierer inntil ett prosjekt innen et tematisk område. Det betyr at bare den beste søknaden innen hvert område vil bli finansiert. Erfaringene fra de siste evalueringene av søknader i EU har vist at kvaliteten på våre søknader er god. Veterinærinstituttet har lyktes godt i sin deltagelse i EU forskning. Se tabell under.

FP7: Antall deltakelser og koordinatører VI (alle programmer)

26. januar 2011

Program område	Program kortnavn	ANTALL DELTAKELSER			ANTALL KOORDINATØRER	
		i søkte prosjekter	i innstilte prosjekter	Suksessrate i %	i søkte prosjekter	i innstilte prosjekter
Cooperation	BIO	11	3	27%	3	1
People	MCA	6	2	33%	4	1
Sum alle programmer:		17	5	29%	7	2

Kilde: Ecorda

Ekskl. 1.trinnsøknader ved totrinnsprosesser og ugyldige søknader.

Økt internasjonal aktivitet innenfor eksisterende økonomiske rammer: Veterinærinstituttets forsknings- og internasjonaliseringsstrategi fikk støtte av Vitenskapskomiteen. Instituttet har i 2011 fått en bekreftelse på at arbeidet med strategisk og relevant nettverksbygging, inngåelse av allianser, forskerutveksling, fokus på forskningsledelse, spissing av vår kompetanse (omvendt T strategi) har gitt resultater i form av dobling av EU finansiert forskning fra 2010 til 2011 (3,7 til 7,4 mill). Innenfor en uendret økonomisk ramme vil instituttet fortsette sitt målrettede arbeid for internasjonalisering (se vedlegget "Egenevaluering" for utdyping).

Økt forskermobilitet: Utveksling av forskere mellom institusjoner og land krever en god del administrasjonsarbeid (visum, arbeidstillatelse, bolig, reise, HR mm). Ett felles internasjonaliseringskontor på Ås campus som kan profesjonalisere seg både med hensyn til internasjonalisering generelt og spesielt innen forskermobilitet vil kunne bidra til økt forskermobilitet og økt internasjonalisering.

Effektivisering

Det er på tre hovedområder vi ser at det er mulig å effektivisere Veterinærinstituttets virksomhet:

1. Intern effektivisering. Vi har nå slått sammen en rekke enheter internt og laget en ny organisasjon som vil effektivisere vår drift, og føre til faglige synergier.
2. Samarbeid med UoH sektoren. I forbindelse med flytteprosessen til Ås har det blitt identifisert en rekke områder hvor vi har faglige synergier med Det Nye Universitetet (UMB+NVH), og en rekke områder hvor det vil være driftmessige gevinster å hente.
3. Bedre samarbeid mellom instituttene, både i LMD-familien og de øvrige instituttene. Dette gjelder både av administrativ karakter og innenfor forskning og forvaltningsstøtte.

Med hilsen

Harald Gjein
adm. dir.

Vedlegg

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

Egenvurdering

Denne egenvurderingen skal fylles ut av forskningsinstitusjonene i forbindelse med gjennomgangen av landbruksinstituttene. Malen under skal benyttes. Dokumentet vil være sentralt for evalueringskomiteene, ikke minst for den vitenskapelige komiteen. Det er valgfritt om egenvurderingen fylles ut på norsk eller engelsk.

Frist for innsending av egenvurderingen er 13. september 2010. Den ferdig utfylte egenvurderingen skal sendes elektronisk som én pdf-fil til Forskningsrådet v/Kirsti Anker-Nilssen: kan@forskningsradet.no

NB! Det er viktig at beskrivelser og vurderinger i størst mulig grad bygges på konkrete og etterprøvbare data.

Skriv kort – samlet svar for hele egenvurderingen skal være på 10-15 sider.

(Alle feltene i malen under kan ekspanderes ved behov.)

1	Navn på institusjonen, samt navn/tlf/e-post på institusjonens kontaktperson for evalueringen															
	Institusjonsnavn: Veterinærinstituttet Kontaktperson: forskningsdirektør Janneche Utne Skåre															
2	Definer forskningsinstitusjonens kjernekompetanse															
	<p>a) Gi en kort beskrivelse av institusjonens faglige kjernekompetanse (listet som kulepunkt).</p> <p>Veterinærinstituttets kjernekompetanse:</p> <ul style="list-style-type: none">– Fiskehelse– Dyrehelse– Dyrevelferd– Mattrygghet– Fôrtrygghet															
	<p>b) Beskriv kort fordelingen av ressursene (menneskelige, økonomiske, tid) på forskning, rådgivning, forvaltning og andre oppgaver. Kommenter kort denne fordelingen i forhold til ressurstilgangen.</p> <p>Tabellen under viser vår ressursfordeling. Vi har slått sammen forvaltning og rådgivning. Antall årsverk er beregnet ut fra registrerte timer innenfor de ulike områdene. Tallene gjelder 2009. Årsverk er svar på hva som er brukt av menneskelige ressurser og tid. Inntekter er uttrykk for den økonomiske siden av aktiviteten.</p> <table border="1"><thead><tr><th>Aktivitet</th><th>Antall årsverk</th><th>Inntekter</th></tr></thead><tbody><tr><td>Forskning</td><td>75</td><td>66 149</td></tr><tr><td>Forvaltning, rådgivning</td><td>146</td><td>121 745</td></tr><tr><td>Andre oppgaver*</td><td>78</td><td>122 873</td></tr><tr><td>Sum 2009</td><td>**299</td><td>310 767</td></tr></tbody></table> <p>I forvaltningstøttemidlene ligger det noe utviklingsmidler spesielt for utvikling og tilpassing av diagnostiske metoder; antatt størrelsesorden ca 10 %. Dette betyr at FoU andel er ca 30 % av totalbudsjett. * ”Andre oppgaver” omfatter i hovedsak avtalefestede oppdrag for forvaltningen og en mindre del (ca10 % av disse oppgavene) diagnostikk av prøver innsendt fra husdyreiere og fiskeoppdrettere ** Total antall årsverk var i 347 i 2009. Differensen 347- 299 = 48 årsverk er administrasjon og ledelse.</p>	Aktivitet	Antall årsverk	Inntekter	Forskning	75	66 149	Forvaltning, rådgivning	146	121 745	Andre oppgaver*	78	122 873	Sum 2009	**299	310 767
Aktivitet	Antall årsverk	Inntekter														
Forskning	75	66 149														
Forvaltning, rådgivning	146	121 745														
Andre oppgaver*	78	122 873														
Sum 2009	**299	310 767														
	<p>c) Gi en kort vurdering av organisatoriske styrker og svakheter i en nasjonal og internasjonal kontekst (listet som kulepunkt).</p> <p>Styrker:</p> <ul style="list-style-type: none">• Entydig og klart samfunnsoppdrag• God styringsdialog med våre eiere• Fri og uavhengig stilling i faglige spørsmål• Landsdekkende laboratorier med nærhet til relevante problemstillinger og prøvemateriale• Uavhengig forskningsinstitutt og samtidig forvaltningsstøttefunksjon innenfor virksomhetsområdene gir solid grunnlag for forskningsbaserte råd til forvaltningen• Kombinasjonen av diagnostikk og forskning gir en unik mulighet til raskt å bruke kunnskapen fra															

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

diagnostikken til forskningsmessige problemstillinger: Kort vei fra felt til forskning

- Kombinasjonen av diagnostikk og forvaltningsstøtte gir også et meget godt grunnlag for vår rådgiverfunksjon overfor forvaltningen innenfor forebygging, beredskap og tiltak innenfor helse, velferd og mattrygghet.
- Vår brede tilgang på diagnostiske resultater, sammen med vår rolle som oppdragutfører på overvåkingsprogram, gir oss en meget god samlet oversikt over helsesituasjonen hos landdyr og fisk
- Organiseringen av Veterinærinstituttet som en uavhengig rådgiver (risikovurdering) i forhold til forvaltningen, da i særlig grad Mattilsynet, (risikohandtering) fungerer godt.
- Rollen som forvaltningsstøtte overfor både den grønne og blå sektor gir en meget god mulighet til å utnytte grunnleggende kompetanse innenfor mange av våre fagområder på begge områder. Meget effektiv kunnskapsutveksling på tvers av blå og grønn sektor
- Moderne og godt utstyrte laboratorier som holder internasjonal standard
- Godt innarbeidete systemer for kvalitetssikring og akkreditering
- Gode faglige nettverk nasjonalt og internasjonalt
- Ny intern organisering, med hovedfokus på forskning og beredskap
- Beredskapssituasjoner bidrar til utvikling av forskere med god kontakt til reelle faglige problemstillinger

Svakheter:

- Sårbare forsknings/faggrupper; nødvendig med kritisk masse, konsentrasjon og fokus
- Samfunnsoppdraget krever bred kompetanse, utfordring å kombinere bredde og spiss
- I akutte beredskapssituasjoner må beredskap prioriteres fremfor forskning; FoU kan bli salderingspost
- Integrasjon av FoU oppgaver og støtteoppgaver for forvaltningen kan være krevende
- FoU andelen er relativt lav, men økende
- Forvaltningsstøtteforskning har lav prioritet versus næringsrettet FoU hos forskningsfinansiørene
- Basisbevilgning fra NFR er lav; forutsigbarhet og langsiktighet i kunnskaps- og kompetanseutvikling krevende
- Forskningsfinansiering (NFR, EU, andre) kan avgjøre fokus; vi har liten mulighet til å påvirke forskningsfinansiering, forvaltningsrettet forskning har få representanter i programstyrer for forskning
- Internasjonalisering; akkvisisjon mer og mer ressurskrevende (grunnbevilgning fra NFR begrenset) og deltagelse i EU prosjekt spesielt krever stor egeninnsats
- Økt internasjonal mobilitet for forskere påkrevd, men vanskelig å motivere egne forskere
- Desentralisert organisering med regionale laboratorier. Konsekvensen av dette er ressurskrevende
- Vårt samfunnsoppdrag dekker flere departement enn våre 2 eiere. Utfordring å få til dialog med mange departement og direktorater.
- En utfordring er også at finansieringen av vår forvaltningsstøtte kommer fra våre departement, mens bestillingene kommer fra Mattilsynet. Men samtidig er nok dette en riktig fordeling i forhold til rollen vår som en uavhengig rådgiver for forvaltningen.

Noen utfyllende kommentarer til punktene ovenfor:

Organisering

Veterinærinstituttet er et biomedisinsk beredskaps- og forskningsinstitutt med fiskehelse, dyrehelse, dyrevelferd, mattrygghet og fôrtrygghet som kjerneområder. Instituttet er eiet av LMD og FKD som stiller årlige beløp til instituttets disposisjon. Bevilgningene omfatter oppgaver som instituttet skal gjøre innen LMD og FKD sine ansvarsområder, inkludert kunnskapsutvikling og – formidling til Mattilsynet, samt tilretteleggelse for Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM). Instituttet mottar også en samlet basisbevilgning til forskning fra NFR. Beløpene tildeles i tråd med tildelingsbrev fra eierdepartementene og NFR.

Departementene legger stor vekt på å videreutvikle styringsdialogen mellom styret og daglig ledelse ved instituttet og LMD og FKD. Det legges stor vekt på å skille mellom departementenes rolle som eier og som bestiller av konkrete tjenester. Nesten alle bestillingene går via Mattilsynet. Mattilsynet er instituttets hovedkunde. Vi er hovedleverandør av helseovervåking og risikovurderinger og annen rådgivning som angår dyre- og fiskehelse (i store problemstillinger ofte via VKM), og leverandør av kunnskap i forbindelse med mattrygghetsproblemstillinger. Vi er oppnevnt av Mattilsynet som nasjonalt referanselaboratorium for dyre- og fiskesykdommer samt for utvalgte agens av betydning for mattrygghet. Vi har også internasjonale referansefunksjoner innen fiskehelse oppnevnt av OIE. For at instituttet skal ha internasjonal standard i disse

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

oppgavene forutsettes forskningsaktivitet med internasjonale relasjoner

I tillegg til LMD og FKD har også HOD konstitusjonelt ansvar for fagområder ved Veterinærinstituttet. Våre bevilgninger kanaliseres imidlertid kun gjennom LMD, FKD og NFR, og vi har ingen avtalt styringsdialog med HOD. I tillegg utfører vi oppgaver for MD via Direktoratet for naturforvaltning (DN).

Kommentar: Ledelsen opplever styringsdialogen med eierdepartementene som god og konstruktiv når det gjelder mål og forventete resultater (strategiske utfordringer, overordnede mål og faglige prioriteringer), administrative krav og forventinger, styringsparametere, rapportering, innen disse departementenes ansvarsområder. Eierne har stort sett et langsiktig perspektiv, men ikke sjelden tillegges nye oppgaver uten at budsjett nødvendigvis økes. Prioritering kan da være en utfordring og det kan også være en utfordring å balansere kunnskaps- og kompetanseutvikling mot krav om forvaltningsstøtte. Vi har nær dialog med Mattilsynet om oppgaveutførelse og samhandling er under stadig utvikling.

Vi opplever også styringsdialogen med NFR som god og styrende for vår utvikling som forskningsinstitutt. Innen matområdet og miljøområdet er det et noe uavklart grensesnitt mot HOD og MD.

Fri og uavhengig stilling i faglige spørsmål

Veterinærinstituttet har sine vedtekter fastsatt av LMD og der er det slått fast at instituttet skal ha en fri og uavhengig stilling i faglige spørsmål.

Kommentar: Vi opplever at departementene som eiere respekterer dette. Det er innarbeidet greie kjøreregler for dette.

Forhold mellom ledelse og styre

Veterinærinstituttet fikk ved omorganisering til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter i 1997 oppnevnt styre for første gang.

Kommentar: Dialog mellom daglig ledelse og styre har utviklet seg i hele perioden etterpå og er i dag ryddig og god. Ledelsen opplever styret som en viktig støttespiller særlig i strategiske spørsmål av stor betydning for instituttet.

Forskningsinstitutt under NFR

Bevilgningene fra LMD og FKD er resultatorienterte og kan inkludere utviklingsarbeid, men ikke forskning. Forvaltningsstøtten vi gir skal være forskningsbasert. Optimal utnyttelse av egen kompetanse og kapasitet, samarbeid med relevante forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt er en forutsetning for å nå målet. Grunnbevilgningen fra NFR er de eneste forskningsmidlene som ikke er konkurranseutsatt og som muliggjør langsiktig kompetanse- og kunnskapsoppbygging. Den er også vesentlig til bruk som egenfinansiering for innhenting av konkurranseutsatte forskningsmidler (NFR og EU). Grunnbevilgningen fra NFR er lav sett i forhold til andre forskningsinstitutter (%).

Kommentar: Ledelsen er meget vel fornøyd med å være medlem av forskningsinstituttfamilien under NFR. Siden basisbevilgningen til instituttet er relativt lav er det ønskelig med en økning. Dette fordi disse midlene er helt nødvendig for akkvisisjon (meget kostnadskrevenne å innhente konkurranseutsatte forskningsmidler; spesielt fra EU), egenandel ved NFR og EU prosjekter (konkurranseutsatt forskning er sjeldent fullfinansiert), forskningsledelse, veiledning av PhD stipendiater (forskning utføres av PhD stipendiater og postdocs i samarbeid med fast ansatte forskere). Basisbevilgningen er helt nødvendig for finansiering av forskningsprosjekter av strategisk betydning for vår rolle innenfor beredskap og forvaltningsstøtte.

Forskningsfinansiering

Mer og mer av NFRs midler kanalisere via EU. Konkurransen om forskningsmidler er sterkt økende. Det er nødvendig å være veldig god for å være en attraktiv samarbeidspartner. (Det gjelder både i oppdrag og i forskning). Det er en del av forskningsstrategien å ha en såkalt "omvendt T" strategi, topp på noe, greit på resten med en spiss på noe som kan være profilerende og virke som motor for resten. Resultatene fra FoU ved instituttet skal hovedsakelig komme forvaltningen til gode, men vi skal også formidle kunnskap til næring, fagpersonell og dyreeiere. Finansiering av forvaltningsrettet forskning er lavt prioritert sammenlignet med næringsrettet.

Kommentar: "Omvendt T strategi" krever god personalpolitikk, strategi for internasjonalisering og en

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

fremtidsrettet forskningsstrategi. Det er en stor utfordring å utvikle robuste attraktive forskningsgrupper av internasjonalt format samtidig som kunnskap og kompetanse skal videreutvikles i bredde for å kunne gi optimal forvaltningsstøtte. Forskningsstrategi, virksomhetsplan og pågående omorganisering tar dette innover seg. Det er også ønskelig at en revurderer skillet mellom forvaltningsrettet og næringsrettet forskning.

Veterinærinstituttet som landsdekkende

Veterinærinstituttet er organisert med et hovedlaboratorium i Oslo og laboratorier plassert i henholdsvis Sandnes, Bergen, Trondheim, Harstad og Tromsø.

Kommentar: Fordelen med regionale laboratorier fordelt langs hele kysten er at instituttet har god kontakt med primærnæringene og derved god tilgang til relevante problemstillinger og prøvemateriale. Den desentraliserte organiseringen er også av betydning for beredskap. Oppgavene til de regionale laboratoriene er konsentrert om beredskap og diagnostikk. De regionale laboratoriene har relativt liten egen forskningsaktivitet, men bidrar i forskningsprosjekter med viktig materiale og relevante problemstillinger.

Beredskap og forskning

Instituttet er en beredskapsinstitusjon.

Kommentar: I beredskapssituasjoner (som kommer stadig oftere) kan forskning ofte bli salderingspost. På en annen side kan deltagelse i beredskapssituasjoner gi forskerne verdifull innsikt og erfaring.

Intern organisering

En omfattende omorganiseringsprosess ble påbegynt i begynnelsen av 2010 som en oppfølging av ny strategiplan. Ny organisasjonsstruktur vil bli implementert fra 2011.

Kommentar: Samhandling internt på instituttet har ikke vært optimal. Omorganiseringen som vil bli gjennomført vil i større grad muliggjøre bedre utnyttelse av kompetanse og kapasitet og legge bedre til rette for mer konsentrasjon og utvikling av kjerneområdene. Instituttet vil også bli bedre rustet til å møte utfordringer nasjonalt og internasjonalt, som nullbudsjett, vekt på nytteperspektiv, forskningsfinansiering (bla Joint programming i EU), ulike globale utfordringer og stadig mer fokus på at bare de beste er attraktive.

Strategi og fremtidsplaner

- a) *Nevn hovedpunkter fra institusjonens strategi som er relevante for kjernekompetansen dere har definert for forskningen.*

Bakgrunn

Hovedmål: Veterinærinstituttets samfunnsoppdrag er å bidra til sunne dyr, frisk fisk og trygg mat (se Strategiplanen for utdyping av samfunnsoppdraget). Kjerneområdene våre er fiskehelse, dyrehelse, dyrevelferd og før- og mattrygghet.

For at Veterinærinstituttet skal fylle sitt samfunnsoppdrag på en optimal måte forutsettes faglig standard og forskning på høyt internasjonalt nivå. Dette forutsetter økt internasjonalisering av forskningen innen våre kjerneområder. Et hovedmål for forskning og kunnskapsutvikling er derfor at dette skal styrkes, fokusere på kjerneområdene og være relevant for forvaltning, næring og beredskap spesielt. Forskningen skal altså hovedsakelig være forvaltningsrettet, men også til nytte for næring og samfunnet for øvrig (Strategiplan og Virksomhetsplan).

Veterinærinstituttet sammen med Veterinærhøgskolen skal flytte til Ås i 2018. Dette er en meget spennende forskningsstrategisk utfordring som vi har møtt aktivt. Flyttingen vil legge til rette for utvidet samarbeid og synergi særlig innen forskning på helse- og velferdsspørsmål knyttet opp mot avl, føring og ernæring. De tre institusjonene (UMB, NVH og VI) har allerede startet et utvidet forskningssamarbeid. Her er ekstra midler fra NFR vært til god hjelp, i tillegg har institusjonene også bevilget ekstra midler til dette samarbeidet.

Veterinærinstituttet har også startet en prosess med økt samarbeid med de øvrige instituttene på Ås. Nofima har vi allerede et tett samarbeid med. Planlegging av flytteprosjektet krever store ressurser og mye fokus ved instituttet. Anslagsvis medgår ca 4 mill.kr per år av interne ressurser til denne planleggingen. Planlagt flytting til Ås er 2018.

Utfordringer

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

Samfunnsoppdraget krever en meget bred fag – og kompetanseprofil. Det er en utfordring å kombinere bredde versus spiss. Forskingen må ha høy kvalitet noe som forutsetter langvarig innsats av robuste og kompetente forskningsgrupper. Krav om bredde har avstedkommet relativt små og sårbare forskningsgrupper. Forskningsfinansiering og konkurranse om FoU midler har historisk i noen tilfeller redusert betydningen av styring av FoU på institusjonelt nivå (man må tilpasse søknadene til utlysningstekster).

I utlysning av forskningsmidler i dag vektlegges mer og mer en fler- og tverrfaglig tilnærming til problemstillinger i større prosjekter med etablering av konsortier på tvers av institusjoner og land. For å kunne konkurrere om slike forskningsmidler må vi ha meget høy faglig kvalitet (være best på utvalgte områder), ha robuste forskningsgrupper og god forskningsledelse.

De fleste utlysningene både nasjonalt og internasjonalt gir rom for relativt små søknader. I de tilfellene det åpnes opp for større søknader, stilles det krav til deltagelse fra relativt mange partnere. Som følge av dette vil institusjonen få relativt lite penger fra det enkelte prosjektet og det blir vanskelig å utvikle robuste forskergrupper. Det er spesielt vanskelig å videreutvikle forskergrupper fordi det sjelden utlyses midler innen det samme temaet flere ganger. Konsekvensen av dette er at det må gjøres strenge prioriteringer med interne forskningsmidler for å bidra til robuste forskergrupper.

Veterinærinstituttets unike faglige tyngdepunkt er patologi knyttet opp mot mikrobiologi, immunologi, toksikologi, kjemi og epidemiologi. Over tid har det vært sterkt fokus på samhandling internt og optimal utnyttelse av ressurser. Dette er en forberedelse til omorganiseringen som effektueres i 2011 som bla konsentrerer relevante fag, kompetanse og ressurser og legger til rette for samhandling på kryss og tvers. Vi har identifisert noen faglige tyngdepunkt (eks. sykdommer i mage-tarm, biotoksiner, utvalgte fisesykdommer) som er styrket med interne forskningsmidler og det pågår aktivt arbeid med identifisering og styrking av flere faglige tyngdepunkt hvor vi har spesielle fortrinn og sentrale samfunnsoppgaver ("omvendt T strategi").

Vi har videre et meget bevisst fokus på utvikling av nasjonalt og internasjonalt samarbeid og utvikling av faglige nettverk. Vi har egne interne incitament for å fremme nasjonalt og internasjonalt samarbeid og forskerutvekslinger på strategiske områder. Vi har også som mål å øke den internasjonale forskningsdeltagelsen og har styrket støttefunksjonen for akkvisisjon og prosjektoppfølgning.

Eksterne forhold

Konkurransen om eksterne konkurranseutsatte forskningsmidler blir stadig skarpere og NFR kanalisere stadig større andel av norske forskningsmidler via EU systemet. (kjent for NFR) Antallet utlysninger hvor instituttet har faglige forutsetninger for å delta i anbudskonkurransen er uforutsigbar og varierer fra år til år.

Resultatene fra de siste års evalueringer viser at Veterinærinstituttet lykkes godt med sin deltagelse i EU forskning. Vi har vært med på svært mange søknader som har oppnådd gode evalueringresultater og flere har blitt utvalgt til finansiering (20-25 % uttelling). (sagt over) Ledelsen er aktivt med for å påvirke utlysningstekster i EU programmer (hovedsakelig via NFR systemet) for å møte det norske samfunnets behov.

b) Hvilke visjoner og planer har forskningsinstitusjonen for fremtidig forskning? List opp de fem viktigste forskningsfaglige utfordringene i nær framtid (kommende fem år). Inkluder ny kjernekompetanse som behøves for å posisjonere institusjonen nasjonalt og internasjonalt.

Visjoner og strategier for fremtidig forskning i Veterinærinstituttet:

Begrepet en helse ("one health") er nå aktivt brukt både av WHO og OIE (den internasjonale

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

dyrehelseorganisasjonen). Dette begrepet tar innover seg at en stor andel av infeksjonssykdommene hos menneskene nå kommer fra dyr, smittemesig ”bader vi i det samme badekaret”. Et annet viktig utviklingstrekk er den store globale befolkningsøkningen og økt behov for mat i framtiden.

Veterinærinstituttets visjon: Sunne dyr, frisk fisk og trygg mat blir et viktig bidrag for å sikre nok mat til den stadig økende befolkningen i verden.

Hovedmålene våre er å videreutvikle god beredskap, helse og velferd hos fisk og dyr, fôr- og mattrygghet og en etisk forsvarlig bioproduksjon og bærekraftig utvikling.

Viktige langsiktige strategier for styrket forskning i Veterinærinstituttet:

- Konsentrasjon og fokus av fag og kjerneområde
- Rekruttering av de beste forskerne
- Internasjonalisering av forskningen
- Effektivisering av all virksomhet for frigjøring av interne ressurser til forskning
- Styrke innsatsen for forskningsfinansiering og påvirkning av utlysningstekster
- Mulighet for langsiktig fag og kompetanseutvikling
- Styrking av forskningsledelse og styring
- styrke utviklingen av IKT

5 viktigste forskningsfaglige utfordringer mot 2015:

- Klimaendringer
 - utvidelse av geografisk område for smittestoffer og vektorer, f.eks. blåtunge-knott og flått-bårne sykdommer
- Økt globalisering gir større smittepress
 - økt trafikk over landegrensene
 - økt handel med animalske produkter
- Press på produksjonseffektivitet, strukturendringer og nye produksjonsformer i husdyrproduksjonen
 - ivaretagelse av dyrs helse og velferd
- Vekst og strukturendringer fiskeoppdrettsnæringen
 - økt smittepress
 - nye sykdommer
 - nye arter
- Trygg mat
 - bevisste forbrukere fører til stadig større krav til dokumentasjon av trygg mat

Kompetanseområder som bør styrkes ved instituttet i fremtiden

- Risikovurdering (OIE, EFSA, VKM, Mattilsynet)
- Epidemiologi og biostatistikk
- Oppklaring helseproblemer i akvakulturnæringen
- Modellering
- Toksikologi
- Zoonoser
- ”One health”, sammenheng mellom helse hos menneske, ville dyr og husdyr
- Dyrevelferd
- Smittehygiene
- Helse hos viltlevende dyr og fisk

Noen kommentarer til hovedpunktene ovenfor:

Hvordan skal Veterinærinstituttet møte disse utfordringene?

Instituttet skal gjennom sin strategi gjennom forskning, diagnostikk og rådgiving bidra til god beredskap, helse og velferd hos fisk og dyr, fôr- og mattrygghet og en etisk forsvarlig bioproduksjon og bærekraftig utvikling. Internasjonalt er det større og større fokus på helhetstenking i matverdikjeden inkludert interaksjoner med miljø og human helse. Begrepet ”one health” synes å få større og større gjennomslagskraft. Med våre kjerneområder har Veterinærinstituttet gode forutsetninger for å bidra med kunnskap til slik helhetstenking. En hovedutfordring er å omfordele oppgaver og ressurser internt for å optimalisere beredskap og styrke forskning. I dette ligger en ny vurdering av prissetting på tjenester, effektivisering, fokus på optimal utnyttelse av kompetanse og kapasitet mm. På lengre sikt vil også flytting til Ås bli en viktig faktor

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

spesielt for styrking av forskning.

Hvordan kan vi frigjøre ressurser til beredskap og forskning?

Beredskap: Vi skal ha en aktiv samhandling med Mattilsynet om beredskap. Vi skal videreutvikle og implementere risikobaserte overvåkingsystemer. Gjennom kunnskapsutvikling skal vi styrke kompetanse og kapasitet innen risikovurderinger, epidemiologi og informatikk i tillegg til forskning innen sykdomsoppklaring og sykdomsforebygging. En følge av dette er at Mattilsynets overvåkingsprogrammer blir mer dynamiske. Over tid vil dette trolig frigjøre ressurser til beredskap og FoU.

Forskning: FoU-andelen per i dag utgjør ca 30 % av totalbudsjettet. Et mål er at forskningen skal styrkes og at forskningsandelen av totalbudsjettet skal økes.

Veterinærinstituttet har definert sine kjerneområder som fiskehelse, dyrehelse, dyrevelferd, mattrygghet og fôrtrygghet, og det er ingen planer om å utvide med flere områder. Det synes naturlig at instituttets kompetanse innenfor kjerneområdene kan utnyttes bedre av helse- og miljømyndigheter. Som nevnt under 2a har instituttet FoU og ulike typer forvaltningsstøtteoppgaver for helse- og miljømyndigheter. Hvorvidt disse områdene skal videreføres og eventuelt styrkes vil avgjøres når ansvarsforhold og finansiering er avklart med de relevante myndigheter.

De 4 kjerneområdene våre er hver meget omfattende, og det er klart at instituttet ikke kan ha ambisjoner om å være "best" på alle områder. Vi skal ha en bred kunnskapsbase som underlag for forutseende beredskap og emerging diseases. Som nevnt i 2 c og 3a er det imidlertid viktig å identifisere faglige tyngdepunkt der vi har spesielle fortrinn og sentrale samfunnsoppgaver og der det er mulig å bli god nok til å bli foretrukket som samarbeidspartner i nasjonale og internasjonale forskningsprosjekter (forskningsfront nasjonalt og internasjonalt). I løpet av de kommende 5 år skal vi ha identifisert og styrket et passende antall faglige tyngdepunkt. Ut fra disse skal det utvikles noen utvalgte faglige spisser som skal være profilerende og virke som motor for resten av virksomheten. "Resten" har en minst like viktig jobb i å trekke kunnskap til Norge og få satt den i bruk. Internasjonalisering av forskningen vil ha fokus.

Instituttet vil videreutvikle et inspirerende og godt arbeidsmiljø og bevisst rekrutteringsstrategi (få fatt i de beste medarbeiderne) med det mål til en hver tid å ha en dyktig, flerfaglig og fleksibel forskergruppe.

Støtteapparat for forskerne skal styrkes og forskningsledelse vil ha stor oppmerksomhet. En del av kjernevirksomheten krever avansert og kostbar infrastruktur (Laboratorier) og utstyr.

Nasjonal og internasjonal nettverksbygging vil fortsatt vektlegges sterkt (se 9 a og b).+

c) I hvilken grad påvirker situasjonen beskrevet i 3b) organiseringen av forskningen framover?

Veterinærinstituttet skal levere forskningsbasert forvaltningstøtte og er definert som et forskningsinstitutt. Forskningen vår er målrettet med innslag av strategisk grunnforskning og i hovedsak forvaltningsrettet men også til nytte for næring. Den ikke resultatbaserte forskningsandelen (grunnbevilgningen fra NFR) er lav sett i forhold til andre institusjoner det er naturlig å sammenligne seg med (ca 4,2 % av total budsjettet i 2010). Deltagelse i internasjonale forskningsprogrammer blir stadig viktigere for å opprettholde og utvikle nødvendig kompetanse for utføring av samfunnsoppdraget. Dette krever egeninnsats. Utlysningstekstene i EU er tilpasset EUs behov og ikke nødvendigvis hva som er strategisk viktig for Norge. Eierdepartementene, NFR og Veterinærinstituttet må samarbeide om påvirkning av utlysningstekster og måter til i større grad dekke deltagelse i internasjonal forskning (nettverksbygging, akkvisisjon, prosjektgjennomføring mm). En hovedutfordring for instituttet er de store oppgavene vi har som nasjonalt og internasjonalt referanselaboratorium. Her forutsettes det at denne funksjonen er forskningsbasert! Det er en utfordring å få finansiert denne forskningen. Internt har instituttet utarbeidet en ny organisasjonsplan (fra 1.1.11) som vil sette oss bedre i stand til å møte utfordringene innenfor forskning og beredskap.

d) Har institusjonen klare fremtidige mål for omsetning (herav andel næringslivsfinansierte oppdrag), vitenskapelig produksjon, andel internasjonale oppdrag og antall ansatte?

Se fremstilling i 2 b med kommentarer. Vi har pt ikke klare fremtidige mål for næringslivsfinansierte oppdrag. Når det gjelder vitenskapelig produksjon tar vi mål av oss å øke denne. Vi vil også øke instituttets antall IIer stillinger ved universitetene og antall IIer stillinger fra universitet til oss.

Deltagelse i internasjonale forskningsprogrammer skal økes, ca dobles i et 5-10 års perspektiv (se omtale over) og medarbeideres deltagelse i relevante internasjonale organer og komiteer skal økes.

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

	<p>Våre eiere har uttalt at veksten i antall ansatte i tiden fremover skal være begrenset (offentlig sektor skal ikke vokse) Dette perspektivet er lagt inn i planleggingen av det nye Veterinærinstituttet på Ås. Vi antar imidlertid at en større andel av vår aktiviteter vil være forskning og finansiert via forskningsmidler enn i dag. Vårt mål er både å hente inn mer konkurranseutsatte forskningsmidler, og å øke basisfinansieringen. I forhold til å øke næringslivsfinansiert forskning er det et strategisk spørsmål som må avklares i nært samarbeid med våre eiere. Det er viktig at det ikke settes spørsmål ved vår nøytralitet i forhold til vår rolle som rådgiver for forvaltningen.</p> <p><i>e) Nevn institusjonens konkrete mål for patentering og kommersialisering av forskningsresultater?</i></p> <p>Vi arbeider pt med utvikling av en IPR strategi. Her må vi samarbeide med våre eiere. Forventer ferdigstilling i desember.</p>
4	Rådgivning og forvaltningsoppgaver
	<p><i>a) Nevn hovedpunkter fra institusjonens strategi som er relevante for rådgivning og forvaltningsoppgaver.</i></p> <p>Veterinærinstituttet er et forvaltningstøtteinstitutt der vår rådgivning særlig til Mattilsynet er hovedoppgaven. Vi yter dessuten tjenester og formidler kunnskap til næring, fagpersonell og dyreeiere. På store faglige utredninger og risikovurderinger bidrar Veterinærinstituttet også via VKM. Se omtale under andre punkter samt Strategiplan hvor samfunnsoppdraget og strategi for forvaltningsoppgaver er omtalt.</p>
	<p><i>b) Beskriv kort struktur for organisering av forvaltningsoppgaver, hvem som tar beslutning om ressursallokering og hvordan ad hoc-oppdrag løses.</i></p> <p>Både Mattilsynets og Veterinærinstituttets roller er beskrevet i St-prop 1, og begge institusjoner får årlige tildelingsbrev. Mattilsynet har innsyn i Veterinærinstituttets tildelingsbrev. I tillegg har vi lenge hatt en bilateral samarbeidsavtale som beskriver fordeling av roller og ansvar. Siden beredskap er den viktigste samfunnsoppgaven blir det å bistå Mattilsynet i en krisesituasjon høyt prioritert. På fiske- og dyrehelseområdet er Veterinærinstituttet primærlaboratorium for Mattilsynet og i krisesituasjoner innenfor dette området vil vi samarbeide med Mattilsynet i alle ledd. Innenfor matområdet vil behov for bidrag i krisesituasjonene kunne oppstå også som en følge av påvisning i andre laboratorier eller human sjukdom fordi Veterinærinstituttet ikke er primærlaboratorium på dette området. Våre oppgaver vil bli prioritert etter en helhetlig faglig vurdering ut fra beredskapssituasjonen. Vi har utarbeidet beredskapsplaner med intern rollefordeling slik at denne er klar på alle nivå.</p> <p>Veterinærinstituttet er organisert som en linjemodell. Avdelingsdirektør har ansvaret for ressursstyring i egen avdeling, men hvis en situasjon omfatter flere avdelinger blir innsatsen koordinert gjennom en krisegruppeetablering. Alle forvaltningsmidler er fordelt på prosjekt og gjennom timeregistrering fører vi oversikt over ressursbruken. Når det oppstår store krisesituasjoner etablerer vi ad-hoc prosjekter med regnskap som et underprosjekt under LMD's forvaltningsstøttemidler. Når vi etablerer krisegruppe vil ressursene bli styrt gjennom gruppa men i nær dialog med linjeledelsen.</p> <p>I en krisesituasjon vil dialogen og samhandlingen med Mattilsynet styrkes vesentlig med statusmøter daglig eller kanskje flere ganger daglig. Dersom krisene får et veldig stort omfang må ressursene omfordeles innen instituttet slik at vi kan få gjennomført krisearbeidet. Forskning vil i slike situasjoner bli salderingspost; dvs forskerne får beredskapsoppgaver og FoU utsettes. En slik ressursfordeling blir vurdert kontinuerlig i samråd med øverste ledelse. Veterinærinstituttet får ikke ekstra bevilgning til krisearbeidet.</p>
	<p><i>c) Hvilke rutiner er implementert for å sikre at institusjonen følger og kontrollerer at man opererer innen gitte budsjettammer?</i></p> <p>Stortinget gir ved særskilt fullmakt samtykke til unntak fra bruttoprinsippet, jf bevilgningsreglementet § 3, fjerde ledd. Veterinærinstituttet får en nettobevilgning under utgiftspost 50. Stortingsvedtaket innebærer at i tillegg til bevilgningen over 50-post, kan instituttet disponere eksterne inntekter fullt ut til instituttets formål, og instituttet disponerer eventuelt positivt årsresultat og har ansvar for å dekke eventuelt negativt årsresultat, jf R-106 fra Finansdepartementet.</p> <p>Vi legger Reglement og Bestemmelser for økonomistyring i staten til grunn i vår virksomhetsstyring. De grunnleggende styringsprinsippene framgår i reglementets § 4, og mål- og resultatstyring er det grunnleggende styringsprinsippet i staten. En integrert del av det er at styringsoppdraget ligger kravet til risikostyring og etablering av systemer og rutiner med innebygd intern kontroll, jf § 14 Intern kontroll i Reglement for økonomistyring i staten. Landbruks- og matdepartementet har fastsatt en hovedinstruks for</p>

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

økonomistyringen i Veterinærinstituttet. I tillegg har vi en intern instruks for økonomiforvaltningen ved Veterinærinstituttet.

Departementet gir sine styringssignaler med overordnede mål og styringsparametere for i de årlige tildelingsbrevene. Statsbudsjettet og tildelingsbrevene fra eierdepartementene og NFR er styrende for instituttets prioriteringer og planer. Vi utarbeider budsjetter med tilhørende virksomhetsplaner på virksomhetsnivå, avdelings- og seksjonsnivå, samt prosjektplaner for prosjektene. Dette er grunnlaget for den løpende virksomhetsstyringen inkl oppfølging av budsjettene gjennom året.

Det er styret som vedtar budsjett og overordnet virksomhetsplan for instituttet, jf styrets vedtekter. Arbeidsdelingen og rapporteringen fra administrasjonen til styret framgår av instruks for administrerende direktør. Alle transaksjoner i resultatregnskapet konteres på prosjekt og den enkelte ansatte registrerer alle sine timer på de ulike prosjektene. Økonomisystemet ivaretar kostnadsfordelingen mellom ulike oppgaver og prosjekter inkl ikke fakturerbar tid. Prosjektregnskapene viser om et prosjekt eller hele prosjektporteføljer går med underskudd eller overskudd. Videre er alle prosjekter gruppert i hovedprosjekt etter finansieringskilde/kjerneoppgaver. Disse er Forvaltningstøtte, FoU, Kompetanse, Oppdragsinntekter og Administrasjon. Dette gir godt grunnlag for å følge opp de økonomiske resultatene av den kommersielle virksomheten.

Det er løpende oppfølging av den økonomiske utviklingen hver måned. Det foretas avstemming og oppfølging av økonomiseksjonen etter faste interne rutiner. I tillegg påligger det alle med budsjettansvar å følge opp sin økonomiske utvikling ift budsjettet. Vi har etablert et opplegg for mer gjennomgående kontroll og oppfølging av den økonomiske og faglige statusen etter utgangen av hvert kvartal. Administrasjonen rapporterer kvartalsvis til styret.

d) Hvordan sikres vitenskapelig uavhengighet og samtidig forskerens yringsfrihet, i arbeid der forskning og rådgiving/forvaltningsoppgaver går hånd i hånd?

NENTs etiske retningslinjer legges til grunn for all forskning og forskningssamarbeid. Vancouver konvensjonen for publisering og medforfattere gjelder. I arbeidsavtalen mellom Veterinærinstituttet og den ansatte forplikter alle ansatte seg til å sette seg inn i etiske retningslinjer for statstjenesten (www.sph.dep.no) og følge de forskningsetiske retningslinjer som gjelder for Veterinærinstituttet.

Veterinærinstituttet har sine vedtekter fastsatt av LMD og der er det slått fast at instituttet skal ha en fri og uavhengig stilling i faglige spørsmål.

En overordnet strategi er at alle forskningsresultater skal kommuniseres aktivt og målrettet så fort de er tilstrekkelig kvalitetssikret både vitenskapelig og i linjen. Dersom resultatene går på tvers av oppdragsgivers og eller forvaltningens forventning så skal disse informeres før offentliggjøring.

I forskningssamarbeid der næring spiller en viktig rolle reguleres publiseringsspørsmål i konsortieavtaler.

5 **Forskning og forskningsledelse**

a) Beskriv kort hvordan forskningen er organisert og ledet, samt hvordan allokering av ressurser foregår internt.

Veterinærinstituttet er linjeorganisert og ansvaret for forskningen ligger i linjen. Forskingen er prosjektorganisert. Administrasjonsavdelingen er ansvarlig for økonomi og personalstøtte i prosjektene. Koordinering av forskning og forskningsstrategi er lagt i stab og ledes av Forskningsdirektøren.

Allokering av ressursene foretas under budsjettbehandlingen i ledergruppen. I tillegg til de strategiske forskningssamarbeidsmidlene som vi har sammen med NVH og UMB, har vi interne strategiske forskningsmidler som disponeres etter forslag fra Forskningsdirektøren.

b) Oppgi forskningsområder hvor institusjonen anser seg for å være nasjonalt ledende, og områder der man har potensial til å bli nasjonalt ledende. Hva skal til for å bli ledende på områdene?

- Forskningsområder der vi er i forskningsfronten nasjonalt:
 - Dyrehelse (inkludert vilthelse)
 - Dyrevelferdsforskning relatert til sykdom
 - Fiskehelse

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

	<ul style="list-style-type: none">● Utvalgte områder innen mattrygghet; matbakteriologi, zoonoser, algetoksiner, GMO mm● Fôrhygiene● Epidemiologi● Mykologi, mykotoksiner og toksikologi (hele verdikjeden) <p>Å være i forskningsfront både nasjonalt og internasjonalt, eventuelt ledende, krever robuste og dyktige forskningsgrupper med godt utbygget nasjonalt og internasjonalt nettverk samt aktiv forskningsledelse og støtte. Siden Veterinærinstituttet må ha breddekompetanse har vi kun anledning til å være i forskningsfronten på utvalgte områder (omvendt T, se 3a). Langsiktighet og forutsigbarhet i forskningen krever basisbevilgning av en viss størrelse.</p>
	<p>c) Oppgi forskningsområder hvor institusjonen anser seg for å være <u>internasjonalt</u> ledende, og områder der man har potensial til å bli internasjonalt ledende. Hva skal til for å bli ledende her?</p> <ul style="list-style-type: none">■ Forskningsområder der vi er i forskningsfronten internasjonalt:<ul style="list-style-type: none">● Fiskehelse; (spesielt ILA, Gyro, Epidemiologi)● Mattrygghet; matbakteriologi, enkelte zoonoser, (Campylobacter, E.coli), algetoksiner, mykotoksiner● Dyrehelse, noen få områder (mykobakterier, TSE, influensa)
	<p>d) Finnes det forskningsområder der institusjonen står svakt, men burde hatt kompetanse? Oppgi i tilfelle disse.</p> <p>Veterinærinstituttet er tillagt referansefunksjon for sykdomsfremkallende agens hos fisk og dyr og utvalgte agens innen mattrygghet. Referansefunksjonene påkrever aktiv forskning på de agens og områder der vi har referansefunksjon. Forskningsmidler til mange av referansefunksjonene kan ikke fremskaffes i dag.</p>
	<p>e) Finnes det forskningsområder som institusjonen har aktivitet på, men som ansees som mindre relevant for framtiden?</p> <p>Det har vært en bevisst policy fra instituttets ledelse å avslutte forskning som ansees som mindre relevant etter en tid. Veterinærinstituttet har betydelig aktivitet innen forskningsområder som kan synes å ligge i randsonen av vår kjernekompetanse, men som samtidig har storsamfunnsmessig betydning. Det er viktig å avklare med våre eiere om vi skal fortsette med denne forskningen.</p>
6	Rekruttering
	<p>a) Beskriv rekrutteringen (faste vitenskapelige stillinger, post doc'er, Ph.D.-studenter og andre midlertidige stillinger) ved institusjonen fra 2005 og til i dag.</p> <p>Utlysninger 2005: Stipendiater: 4 utlysninger Forskere i engasjement eller vikariat: 9 utlysninger Forskere i faste stillinger: 5 utlysninger</p> <p>Utlysninger 2006: Stipendiater: 4 utlysninger Forskere i engasjement eller vikariat: 12 utlysninger Forskere i faste stillinger: 6 utlysninger</p> <p>Utlysninger 2007: Stipendiater: 2 utlysninger Forskere i engasjement eller vikariat: 11 utlysninger Forskere i faste stillinger: 6 utlysninger</p> <p>Utlysninger 2008: Stipendiater: 4 utlysninger Forskere i engasjement eller vikariat: 14 utlysninger Forskere i faste stillinger: 6 utlysninger</p> <p>Utlysninger 2009: Stipendiater: 3 utlysninger Forskere i engasjement eller vikariat: 8 utlysninger Forskere i faste stillinger: 6 utlysninger</p> <p>Utlysninger 2010 t.o.m. august: Stipendiater: 5 utlysninger Forskere i engasjement eller vikariat: 10 utlysninger</p>

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

	<p>Forskere i faste stillinger: 0 utlysninger</p> <p><i>b) Hvilke utfordringer er det særlig grunn til å trekke fram i forhold til rekruttering? I hvilken grad er det satt i gang tiltak for å forbedre situasjonen?</i></p> <p>Den største utfordringen er usikkerhet og endringer i prosjektporteføljen som påvirker den økonomiske situasjon i forskningsprosjekter. Dette medfører at det stillinger utlyses som midlertidige, hvilket kan bidra til at de beste kandidater evt. unnlater å søke aktuell stilling. Veterinærinstituttet søker kontinuerlig å utnytte kunnskapen hos sine medarbeidere og søker stadig nye prosjektmidler innenfor arbeidsområder man har/kan raskt få god faglig kompetanse på. Det legges økt vekt på utvikling av nettverk både nasjonalt og internasjonalt som også bidrar positivt til å få tilgang til kompetanse som det er behov for i konkrete prosjekter. En pågående organisasjonsutviklingsprosess med økt fokus på samhandling og utnyttelse av kompetansen på tvers skal bidra til økt måloppnåelse innenfor prioriterte oppgaver. Det planlegges en kompetansekartlegging for å kunne styre utviklingen og tiltak ift strategiske områder.</p>
	<p><i>c) I hvilken grad rekrutteres det internasjonalt? Oppgi andel forskere i % av ansatte forskere med tilsvarende utdanning, som har en utenlandsk M.Sc eller Ph.D-grad.</i></p> <p>Unntaksvis annonserer vi våre stillinger i internasjonale media. Våre forskere har imidlertid et relativt stort internasjonalt nettverk og rekruttering fra utenlandske forskere skjer oftest via litt mer uformell informasjon om ledige stillinger og arbeidsoppgave og samarbeid i konkrete prosjekter. Samtidig er det tydelig at utenlandske arbeidssøkere selv oppsøker våre nettsider og holder seg orientert om aktuelle stillingsutlysninger. Pr.d.d er det 15 % av våre vitenskapelige ansatte som har en utenlandsk M.Sc. eller Ph.D-grad.</p>
	<p><i>d) I hvilken grad må institusjonen rekruttere fra utlandet de kommende fem år, og hvilke tiltak er eventuelt satt i gang for å sikre denne forskerrekrutteringen?</i></p> <p>Vi har god tilgang på søkere med internasjonal bakgrunn til mange stillinger i dag. Vi ser ingen grunn per i dag til å sette i gang spesielle tiltak på dette området</p>
	<p><i>e) Oppgi status på kjønnsfordeling pr. dato og utvikling siste fem år, fordelt på forskningsledelse/ forsker I/forsker II. I hvilken grad har forskningsinstitusjonen tiltak for å forbedre kjønnsbalansen blant de vitenskapelig ansatte?</i></p> <p>Kjønnsfordelingen innen forskningsledelse har hatt en 50/50 % fordeling de siste 5 årene. Kjønnsfordeling innen øvrig vitenskapelig personale er som følger:</p> <p>Forsker I:</p> <p>2010: K = 40 % M = 32 % (Forsker I +Forsker II = 100 %) 2009: K = 42 % M = 30 % 2008: K = 44 % M = 31 % 2007: K = 45 % M = 34 % 2006: K = 47 % M = 32 %</p> <p>Forsker II:</p> <p>2010: K= 14 % M= 14 % 2009: K = 13 % M = 14 % 2008: K = 12 % M = 13 % 2007: K = 9 % M = 12 % 2006: K = 10 % M = 11 %</p>
7	Forskermobilitet
	<p><i>a) Gi en kort vurdering av utviklingen i omfanget av gjesteforskere og utenlandsopphold ved institusjonen de siste fem år?</i></p> <p>Utviklingen de siste årene går i retning av større utveksling.</p>
	<p><i>b) I hvilken utstrekning tilbringer vitenskapelig medarbeidere tid i bedrifter/næringsorganisasjoner? Hvor stor andel av instituttets totale publikasjoner har medforfattere fra næringen? Oppgi utviklingen over de siste fem år.</i></p> <p>Våre vitenskapelige medarbeidere tilbringer lite av sin tid i næringen. Vi har noen artikler hvert år hvor det er medforfattere fra næringen.</p>
	<p><i>c) Er det trender i institusjonens forskermobilitet mot UoH-sektoren?</i></p>

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

	<p>Vi kan ikke se noen trender i forskermobilitet fra instituttet til UoH sektoren. Historisk har instituttet rekruttert flest medarbeidere med veterinærmedisinsk bakgrunn (fra NVH). Over tid har det imidlertid vært en økende trend med rekruttering i stillinger ved instituttet fra U sektoren. Vi opplever variasjon i utdannelsesbakgrunn hos forskerne som meget positivt og noe som muliggjør flerfaglig tilnærming til problemstillinger.</p> <p><i>d) Hvordan er fordelingen mellom faste og midlertidige vitenskapelig stillinger? Kommenter kort denne fordelingen i forhold til behovet for fleksibilitet i kompetansegrunnlaget i institusjonen?</i></p> <p>Pt har Veterinærinstituttet 107 faste forskerstillinger, og 36 midlertidige. Stipendiater, pt.14 medarbeidere, kommer i tillegg.</p> <p>Antall midlertidige stillinger har blitt redusert de seneste årene. Bruk av midlertidige stillinger er helt nødvendig for å sikre fleksibilitet ift prosjektporteføljen, finansieringen av denne og behovet for kompetanse i de enkelte prosjektene. Avhengig av aktuelle arbeidsoppgaver vurderes kontinuerlig forholdstallet mellom disse tilsettingsforholdene, som pt. utgjør 25 % midlertidige og 75 % faste vitenskapelige stillinger.</p>
8	Infrastruktur
	<p><i>a) Beskriv kort hvilken storskala forskningsinfrastruktur og hvilket avansert vitenskapelig utstyr som er tilgjengelig for forskerne i institusjonen, og særlig de investeringene som er gjort siden 2005. Oppgi finansieringskilden også.</i></p> <p>BSL 3 laboratorium: BSL3 laboratorium er en absolutt nødvendig installasjon for å kunne arbeide med klasse 3 mikroorganismer. Dette laboratoriet ble bygget i perioden 2002-2005 og vi var det første Veterinærinstituttet i Norden med denne type laboratorium. Finansiering var ekstra bevilgning fra LMD.</p> <p>Molekylærbiologisk laboratorium (MBE): Mer og mer moderne diagnostikk og mikrobiologisk forskning anvender molekylærbiologiske metoder og teknikker. Metodene er svært følsomme og fare for kontaminering og feildiagnoser er en spesiell utfordring. Spesielt i fiskeoppdrettsnæringen kan konsekvensene ved feildiagnose bli særlig store. Ventilasjonssystemer er av særlig betydning samt kompetanse og rutiner. MBE er i dag et helt nødvendig hjelpemiddel i diagnostikk, beredskap og forskning. Finansiering fra LMD i 2007-2010.</p> <p>Veterinærinstituttet har et helt nytt konfokalmikroskop som gjør oss i stand til å studere organsimer eller prosesser i tid og rom. I tillegg til øyeblikksstudier kan vi gjennomføre time lapse studier ved temperaturer ned til 4 °C og i modifisert atmosfære. Et slikt instrument gir oss bl.a. muligheten til avanserte patogenesestudier, til å kunne studere interaksjoner mellom mikroorganismer for demed bedre å kunne forstå smitteveier og til å kunne studere oppbygging av og dynamikk i biofilm. Vårt konfokalmikroskop er også attraktivt i forhold til samarbeid med andre forskningsmiljøer både nasjonalt og internasjonalt.</p> <p>Diskusjonmikroskopet er koblet til telemedisin. Dette vil bedre samhandlingen internt og eksternt i forhold til å vurdere faglige problemstillinger særlig innen patologi men også innefor andre fag. Det vil kunne gi oss mulighet til å øke samarbeidet med faglige eksperter også utenfor egen institusjon</p> <p>Kjemisk laboratorium: Kjemisk laboratorium har flere moderne analyseinstrumenter, hvor særlig instrumenter med massespektrometri (MS) er av økende betydning. Veterinærinstituttet har flere ulike slike instrumenter hvorav en er anskaffet med finansiering fra NFR (2007), mens de andre instrumentene er noe eldre. Laboratoriet er avhengig av en kontinuerlig utvikling og fornyelse av instrumentparken i sin virksomhet.</p>
	<p><i>b) Oppgi behovet for oppgraderinger (inkl. alternative finansieringsmuligheter) og driftskostnader knyttet til disse investeringene for de kommende fem år.</i></p> <p>En stor utfordring er at Stortinget har bestemt at Veterinærinstituttet skal flytte til Ås, og at denne flyttingen ikke skal skje før i 2018. Det vil derfor trolig ikke bli foretatt omfattende oppgraderinger av storskala forskningsinfrastruktur i denne perioden. Derimot har vi startet planleggingen sammen UMB og NVH, og instituttene på Ås om forskningsinfrastruktur etter 2018.</p>
	<p><i>c) I hvilken utstrekning benyttes institusjonens infrastruktur av eksterne kunder og samarbeidspartnere? Hvilken strategi har institusjonen for prising av disse tjenestene?</i></p> <p>Institusjonens infrastruktur brukes i liten grad av eksterne kunder. I forskningssamarbeidsprosjekter mottas</p>

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

	<p>gjesteforskere som benytter institusjonens infrastruktur etter nødvendig opplæring i henhold til gjeldene kvalitetssikring og akkrediteringssystem. Prising avgjøres i hvert enkelt tilfelle.</p> <p><i>d) Er det deler av infrastrukturen som ikke behøves, og når skal dette avvikles? Kommenter hvordan dette henger sammen med punktet "Strategi og fremtidsplaner".</i></p> <p>Se punkt b.</p>
9	<p>Beskrivelse av forskningssamarbeid (sampublisering, infrastruktur, prosjektsamarbeid osv), nasjonalt og internasjonalt (både innen og utenfor EU)</p>
	<p><i>a) Beskriv <u>nasjonalt</u> forskningssamarbeid og hvordan dette organiseres i institusjonen.</i></p> <p>Alle nye forskningsprosjekter, både nasjonale og internasjonale, forutsetter opprettelse av konsortieavtaler. NFR sine maler for konsortieavtaler er ofte brukt som grunnlag for avtalene. Konsortieavtalene regulerer sampublisering, bruk av infrastruktur, prosjektsamarbeid mm.</p> <p>Nettverksbygging nasjonalt vil fortsatt vektlegges sterkt. Per i dag har instituttet inngått samarbeidsavtaler med NVH, Folkehelseinstituttet, NOFIMA og Havforskningsinstituttet. Det arbeides aktivt med videreutvikling av samarbeidsrelasjoner mellom Veterinærinstituttet, NVH, UMB og instituttsektoren på Ås; bla har flere forskningsseminarer vært avholdt der et hovedmål har vært å identifisere relevante fagområder og faggrupper der forskningssamarbeid ville kunne utløse synergi. Dette har ført til økt forskningssamarbeid mellom Adamstuen og Ås. Samtidig med dette er det av stor betydning at samarbeidsrelasjonene til de medisinske miljøene utover NVH opprettholdes og videreutvikles.</p> <p>Forskningsdirektøren har et overordnet ansvar for å søke samarbeid med andre institusjoner både nasjonalt og internasjonalt. Men erfaringen er at veldig mange av våre samarbeidsprosjekter kommer i stand på bakgrunn av direkte kontakt mellom forskerne.</p> <p><i>b) Beskriv <u>internasjonalt</u> forskningssamarbeid, og hvordan dette organiseres i institusjonen i forhold til følgende finansieringsmåter: Forskningsrådsfinansierte prosjekter, EUs rammeprogram og andre finansieringsmåter (eks: ERA-nett, bilateralt samarbeid etc).</i></p> <p>Nettverksbygging internasjonalt skal styrkes og internasjonal forskningsdeltagelse økes (Strategiplanen). Når det gjelder Forskningsrådsfinansierte prosjekter er det i dag regelen snarere enn unntaket at reelt internasjonalt samarbeid er skrevet inn i prosjektsøknader. EU finansierte prosjekter er reelle samarbeid mellom nasjoner, institusjoner og forskere. Etablering av konsortieavtaler gjøres i alle prosjekter. Institusjonen arbeider aktivt for å styrke støtteverktøy for forskerne i etablering av internasjonale forskningsprosjekter (personal, økonomi, prosjektstyring/ledelse).</p> <p>Gjennom deltagelse på internasjonale konferanser og møter utvikler forskerne sine egne nettverk. Instituttet prioriterer at forskerne deltar på internasjonale relevante møter. Deltagelse i COST aksjoner og ERA nettverk har også vært meget viktige virkemidler for å etablering og utvikling av viktige faglige nettverk. Både de personlige og de offisielle forsker- og fagnettverkene brukes aktivt når relevant internasjonalt samarbeid er ønskelig. Det er ikke vanskelig å se nytten av internasjonalt forskningssamarbeid, men finansiering kan være en utfordring.</p> <p>Som viktig del av vår internasjonale policy så har vi invitert høyt kompetente internasjonale forskere til gjesteopphold for både å styrke samarbeidsrelasjoner og for å effektivisere oppbygging av nye og etablerte forskningsområder; eks biotoksinområdet, fiskehelseområdet, epidemiologi mm. Forskningsdirektøren sammen med ledergruppen organiserer og er pådriver i dette samt koordinerer i forhold til forskningsrådsfinansierte prosjekter, EU prosjekter og EMIDA prosjekter.</p> <p><i>Andre forhold som bidrar til internasjonalisering av FoU:</i> Vi har inngått samarbeidsavtale med US Department of Agriculture, Agricultural Research Services i USA. I løpet av en 5 års periode skal vi ha inngått forpliktende samarbeidsavtaler med et antall relevante internasjonale institusjoner.</p> <p>Vi har etablert OIE Collaborating Center innen forebyggende fiskehelse i samarbeid med Atlantic Veterinary College, Canada. Vi skal også fortsatt ha aktiv deltagelse i EFSA's fagpaneler og stille med eksperter i EUs komiteer sammen med eller for Mattilssynet. Vi skal bistå FAO i arbeidet med å bygge opp forebyggende helsearbeid på fisk i utviklingsland. Vi skal fortsatt drifte sekr. for Nordisk arbeidsgruppe for mikrobiologi, dyrehelse og dyrevelferd i 2010. Vi skal ha representanter i styringsgruppen for klimaeffekter på primærnæringene, som begge er grupper under Nordisk råd. Vi er vertskap for Generalsekretariatet til Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler (NMKL).</p>

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

10	Populærvitenskapelig forskningsformidling
	<p>a) <i>I hvilke hovedkanaler spres resultatene av forskningen til aktuelle brukere i <u>forvaltningen</u></i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Forskningsbaserte råd og direkte kontakt ○ Veterinærinstituttets egen rapportserie ○ Høringsuttalelser og risikovurderinger ○ Argus, vårt nye populærvitenskapelige magasin ○ Seminarer og fagmøter
	<p>b) <i>I hvilke hovedkanaler spres resultatene av forskningen til aktuelle brukere i <u>næringen</u></i></p> <p>- Veterinærinstituttets hjemmesider - Argus - Fagblader - Gjennom samarbeidsprosjekter - Generell pressekontakt - Seminarer og fagmøter</p> <p>I tillegg er forskning.no en viktig kanal for formidling av vår forskning, både til næring og publikum generelt.</p>
	<p>c) <i>I hvilken grad bidrar institusjonen til implementering av forskningsresultater?</i></p> <p>Gjennom anbefalinger og råd til næring og forvaltning. Deltagelse i arbeidsgrupper</p> <p>Veterinærinstituttet har ingen utøvende myndighet men er rådgivende for Mattilsynet mht til tiltak. Vi kan imidlertid gi råd om tiltak som kan prøves ut i samarbeidsprosjekter med næringen.</p> <p>Vi har også kontaktmøter med Mattilsynet, næring og produsenter. Vi har egne dyreartsansvarlige som har hovedansvaret for å ha kontakt med næringen og forvaltningen. I den nye organisasjonsplanen blir dette utvidet til å gjelde alle temaer og dyrearter (fôr, mat, fisk, vilt mm)</p>
11	Verdiskaping
	<p>a) <i>Beskriv <u>kort</u> omfang og karakter av de ulike formene for samarbeid med næringslivet (også internasjonalt), samt forventet utvikling av dette samarbeidet i de nærmeste årene framover.</i></p> <p>Veterinærinstituttets viktigste bidrag til verdiskaping i Norge er sikring av sunne dyr, frisk fisk og trygg mat. Kvantifisering av denne verdiskapingen er meget vanskelig. Våre viktigste konkrete bidrag her er raskt og korrekt diagnostikk, gode råd om forebygging av sykdom hos fisk, dyr og menneske, og gode råd til Mattilsynet om tiltak ved utbrudd av sykdom og mattrygghetskriser.</p> <p>Veterinærinstituttet deltar i styrene til næringens Helsetjenester for de ulike dyreartene, og vi deltar i Mattilsynets kontaktmøter med næringen.</p> <p>Vi har forholdsvis få konkrete oppdrag for næringen, dette er i henhold til rollebeskrivelsen til NOFIMA og Veterinærinstituttet, vi tar oss av forvaltningsrettet forskning og oppdrag, mens NOFIMA tar de næringsrettede oppdrag. Samarbeid med næring gjøres hovedsakelig i KMBer og forskerstyrtede prosjekter finansiert av NFR og vi forventer at den pågående evalueringen vil vurdere hvorvidt Veterinærinstituttet bør ha en mer aktiv holdning til samarbeid med næringslivet. Innenfor dyrehelse er vi ganske enerådende på kompetanse i Norge.</p>
	<p>b) <i>Nevn inntil 10 oppdrag/prosjekter som institusjonen selv mener er de viktigste bidragene til verdiskaping for næring/samfunn de siste fem år (max 5 linjer pr eksempel)</i></p> <p>Noen viktige bidrag til verdiskaping i samfunn og næring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktiv deltaker i prosjektet for å utrydde den tapsbringende storfejukdommen BVD i Norge. Norge er pt eneste land i verden fri for denne sykdommen som medfører betydelige reproduksjonsforstyrrelser og produksjonstap. • Bekjempelse og kontroll av virusjukdommen blåttunge hos drøvtyggere. Bidro med vitenskapelige baserte risikovurderinger og bruk av diagnostikk som resulterte i en samfunnsøkonomisk ikke-vaksinasjonsstrategi. • Påvisningen av NOR 98 atypisk skrapesjuka, førte til mindre omfattende nedslaktning av besetninger i motsetning til den klassiske skrapesjukan. Instituttet bidro med kunnskap slik at forvaltningen av denne sykdommen ble endret i EU. NOR 98 er en viktig del av TSE problematikken i EU

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om smittespredning av fiskesjukdommen ILA. Forståelsen av passiv smittespredning og derved innføring av prinsippet med regionalisering i bekjempelsen. Dette har redusert smittespredning mellom anlegg og således spart næringen for store tap. • Biofilm forskningen gir ny kunnskap om bekjemping av problematisk Salmonella smitte i fôrindustrien. Dette har bidratt til kost-effektiv sanering I mange fôrfabrikker. • Utvikling av spesifikk diagnostisk metodikk for raskt å kunne påvise matpatogener (eks. E.coli O126, Yersinia enterocolitica). Ved rask og sikker diagnostikk kan en bidra til oppklaring av og forebygging av utbrudd hos menneske. • Utvikling av ny metodikk for behandling av elver mot Gyrodactylus salaris (eks kombinasjon av rotenon og aluminium). Behandlingseffektiviteten er øket og fiskedød redusert. Elvene restitueres hurtigere. • Utvikling av nye kjemiske metoder for påvisning av algetoksiner i skjell. Dette muliggjør erstatning av musetest med kost- effektiv kjemisk metodikk; noe som har stor betydning for både dyrevelferd og mattrygghet • Utvikling av spesifikk og følsom metodikk for påvisning av mykotoksiner i fôr og mat. Viktig for bla regelverksutforming og forhindring mykotoksinbelastning i fôr og mat • Ansvarlig for utvikling av Campylobacter-handlingsplanen som stoppet mange Campylobacter positive fjørfeslakteskrotter fra å gå ut på markedet. Planen har gjort mye for å øke biosecurity i broilernæringen samt resultert i et godt samarbeid mellom næring/myndigheter/science
12	Forhold til tidligere evalueringer/gjennomganger
	<p><i>Instituttene ble sist evaluert i 2000 (Redalen-komiteén) og 2001 (Carlsson-komiteén). Hvilken effekt har disse gjennomgangene hatt på institusjonens strategi og arbeid i ettertid?</i></p> <p>Av de 24 tiltakene som Redalen-komiteen foreslo er svært mange gjennomført, men flere av punktene er dynamiske av natur så utvikling pågår kontinuerlig. Noen punkter har i løpet av perioden blitt mindre aktuelle.</p> <p>Veterinærinstituttet har styrket forskningsledelse og kommunikasjon med tilsetting av forskningsdirektør og kommunikasjonsdirektør med utvidete staber (henholdsvis 2 og 4) samt at vi har styrket administrativ forskerstøtte (økonomi og personal). Vi har også hatt sterkt fokus på lederutvikling på alle plan, medarbeidersamtaler er rutine. Videre har vi hatt stadig sterkere fokus på og klare strategier når det gjelder interne prioriteringer av egen forskning og kompetanseoppbygging. Vi har synliggjort hvilke forskningsområder instituttet ønsker å være i forskningsfronten på nasjonalt og internasjonalt. Betydningen av internasjonalisering av forskningen er betydelig omtalt for øvrig i dette dokumentet. Når det gjelder samhandling internt innen forskning så er det fortsatt et forbedringspotensiale. En omorganisering internt fra 1. januar 2011 forventes å legge bedre til rette for dette. De regionale laboratoriene har fått overført mer av det rutinemessige arbeidet, og spesialiseringen av de regionale laboratoriene har startet opp i tråd med anbefalingene. Når det gjelder samlokalisering av laboratoriene i Nord Norge til Harstad eller Tromsø er det fortsatt et relevant tema. Dyreartsansvarlige er innført, og temaansvarlige innføres fra 01.01.11 på flere områder. Rådet om å øke oppdragsinntektene samt ekstern finansiering av rutinearbeid og rådgiving er bare delvis oppfylt. I løpet av det siste 10året har Veterinærinstituttets rolle som forvaltningsstøtte institusjon blitt forsterket gjennom opprettelsen av Mattilsynet, denne rollen har hatt hovedfokus og har blitt betydelig videreutviklet. Dette er i samråd med eierne. Således har det vært mindre fokus på å øke næringsrettete oppdrag til instituttet. LMD dekker ikke økonomisk uforutsette arbeidstopper som følge av krisesituasjoner. Prosjekthåndbok er innført og virksomheten er prosjektorganisert. Vi har hatt opplæring av personale i prosjektledelse. Dette vil bli ytterligere videreutviklet med styrking av prosjektlederstøtte ved omorganiseringen. Det er ikke systematisk bygget opp en egen forskerskole i samarbeid med NVH.</p>
13	Annen informasjon som er relevant for evalueringen
	<p><i>a) Nevn de fem beste artiklene, etter institusjonens egen oppfatning, som er publisert i løpet av de siste tre år, der egne ansatte står som forfatter(e).</i></p> <p>5 artikler som representerer kjerneområder:</p> <p>Olsen I, Boysen P, Kulberg S, Hope JC, Jungersen G and Storset AK. 2005. Bovine NK cells can produce IFN-γ in response to the secreted mycobacterial proteins ESAT-6 and MPP14, but not in response to MPB70. <i>Infection and Immunity</i>. 73: 5628-5635</p> <p>Rundberget, T.; Gustad, E.; Samdal, I. A.; Sandvik, M.; Miles, C. O. 2009. A convenient and cost-</p>

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

effective method for monitoring marine algal toxins with passive samplers. *Toxicon* 53: 543-550

Dereje T. Asefa, Cathrine F. Kure, Ragnhild O. Gjerde, Mohamed K. Omer, Solveig Langsrud, Truls Nesbakken, Ida Skaar. 2010. Fungal growth pattern, sources and factors of mould contamination in a dry-cured meat production facility. *International Journal of Food Microbiology*, 140: 131–135

Vestby L.K., Lönn-Stensrud J., Møretro T., Langsrud, S., Aamdal-Scheie A., Benneche T. & Nesse L.L. .2010. A synthetic furanone potentiates the effect of disinfectants on *Salmonella* in biofilm. *Journal of Applied Microbiology*, 771-8

Ole B. Dale1, Brit Tørud, Agnar Kvellestad, Hanna S. Koppang, and Erling O. Koppang 2009, From Chronic Feed-Induced Intestinal Inflammation to Adenocarcinoma with Metastases in Salmonid Fish, *Cancer research*, 2009 May 15;69(10):4355-62. Epub 2009 May 5

b) Eventuell annen relevant informasjon som ikke naturlig hører hjemme under punktene over.

I forbindelse med utviklingen av ny strategiplan for perioden 2010-2015 gjennomførte Veterinærinstituttet en SWOT analyse. Analysen var ferdig i januar 2009. De aller fleste funnene i den analysen er fortsatt gyldige. Se vedlegg 1

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

Vedlegg 1

b) Eventuell annen relevant informasjon som ikke naturlig hører hjemme under punktene over.

I forbindelse med utviklingen av ny strategiplan for perioden 2010-2015 gjennomførte Veterinærinstituttet en SWOT analyse. Analysen var ferdig i januar 2009. De aller fleste funnene i den analysen er fortsatt gyldige.

Området dyrehelse

Syrker

- Veterinærinstituttet har solid og bred kompetanse på dyresjukdommer, først og fremst hos produksjonsdyr, og spesielt innen infeksjonssjukdommer
- VIs kjernekompetanse innen patologi
- Kompetansen innen tradisjonelle og moderne diagnostiske metoder
- Forståelsen for å drive kvalitetssikret arbeid
- Epidemiologikompetansen, brukerkompetanse innen Geografiske Informasjons Systemer (GIS) og risikovurderinger
- Kompetanse innen dyrevelferd og immunologi
- Eneste institusjon i landet som utfører mykobakterieanalyser fra dyr og vann, diagnostikk av fotråte, og diagnostikk av alvorlige patogener som gir tularemi, miltbrann, storfetuberkulose og brucellose hos dyr
- Har ikke konkurrenter innen patoanatomisk diagnostikk på pattedyr og fjørfe, diagnostikk av prionsjukdommer og forskning på fjørfehelse
- En god del av virusdiagnostikken (inklusive serologi) i Norge på landdyr og fugl drives kun ved VI
- Ingen andre institusjoner i landet tilbyr diagnostikk av mykoser
- Er alene om å ha en oversikt over helsetilstanden hos dyr i Norge, og er den eneste institusjonen som kan tilby en totalpakke innen epidemiologi, bruk av GIS og designe overvåkings- og kontrollprogrammer
- Høy kompetanse, grundighet, landsdekkende tilstedeværelse, nærhet til kundene, høy troverdighet, integritet og evnen til å levere "brede" pakkedøsninger

Svakheter

- En del små og sårbare fagmiljøer og det oppstår lett problemer i forbindelse med vakanser og sykdom
- Kommuniserer i for liten grad med omverdenen
- Vanskelig å få tid til å drive forskning innen patologi, husdyrhelse og velferd og ved de regionale laboratoriene
- Kapasiteten på Molekylærbiologisk Enhet (MBE) begynner å bli en begrensende faktor for arbeidet
- Innenfor bakteriologi mangler vi rutiner for påvisning av sjeldne agens

Området fiske- og skjellhelse

Syrker

- God kunnskap og bred erfaring innen sjukdomsoppklaring hos fisk
- Patologikompetanse og tverrfaglig kompetanse
- Har videre sin styrke innenfor infeksjonssjukdommer og er godt støttet med sterke fagmiljøer innen mikrobiologi og immunologi
- VI regionalt besitter hovedsaklig generalistkompetanse og støttes av VI Oslo når det er behov for spesialistkompetanse
- Kompetansen om tradisjonelle og moderne diagnostiske metoder er omfattende
- God forståelsen for å drive kvalitetssikret arbeid
- god kunnskap om næringa og nærhet til kundene
- Epidemiologikompetansen, kunnskapen om bruk av GIS og risikovurderinger er klare styrker
- Den eneste institusjonen i Norge som kan gi en samlet diagnostikk på fiskesjukdommer og den eneste institusjonen som besitter en samlet oversikt over helsetilstanden hos fisk
- Alene om å kunne tilby en totalpakke innen epidemiologi, bruk av GIS og designe overvåkings- og kontrollprogrammer

Svakheter

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

- Liten kapasitet, stort arbeidspress og tidspress er de største utfordringene
- Høy sårbarheten ved permisjoner, sykdom og vakanse
- Ikke tilstrekkelig flinke til å formidle nok av det vi gjør til omverdenen
- Begrensninger i tilgangen til akvarier og fasiliteter hvor det kan drives smitteforsøk

Området får- og mattrygghet

Styrker

- Omfattende kunnskap om zoonotiske agens og andre patogener som kan finnes i matkjeden
- Høy diagnostisk kompetansen innen matbakteriologi og mykologi
- Omfattende kompetanse innen GMO diagnostikk
- Omfattende kompetansen innenfor analytisk kjemi og toksikologi
- Forståelsen for å drive kvalitetssikret arbeid
- Omfattende kunnskap innen epidemiologi, antibiotikaresistens og risikovurderinger
- Den eneste institusjonen i landet som kan tilby avanserte mykotoksinanalyser
- VI den eneste institusjonen på europeisk nivå som har samlet kompetansen innen mykologi, mykotoksinkjemi og –toksikologi
- VIs uavhengighet, evnen til å levere en totalkompetanse innen kjemi, toksikologi og mikrobiologi (bakteriologi og mykologi) samt at vi har metoder som er både validerte og akkrediterte gir institusjonen et fortrinn framfor konkurrentene
- Kunnskapen er forskningsbasert

Svakheter

- En del små og sårbare fagmiljøer og det oppstår lett problemer i forbindelse med vakanser og sykdom
- Oppgavene er mange og svært forskjellige og det er vanskelig å sikre optimal kompetanseprofil
- Utfordrende å takle svingninger i tilgangen på forskningsmidler og etterspørselen etter tjenester

Miljøområdet

Styrker

- Spesialkompetansen knyttet til patologi hos vilt
- God kunnskap om vilthelse generelt
- Eneste institusjonen i landet med spesialkompetanse innen viltsjukdomsdiagnostikk
- God kunnskap om infeksjonssjukdommer hos villfisk
- god erfaring i å gjennomføre prosjekter for miljøforvaltningen
- profesjonell og rask faglig service

Svakheter

- Fagmiljøet på landdyrsiden er lite og sårbart
- Bufferkapasiteten er liten og det gis for liten anledning til å spisse kompetansen

Forskning

Styrker

- VI har et entydig og klart samfunnsoppdrag; kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap på områdene fiskehelse, dyrehelse og mattrygghet
- Tverr- og flerfagligheten ved institusjonen
- Har en unik verktøykasse fylt med mange diagnostiske og analytiske metoder basert på molekylærbiologi, kjemi, immunologi, makropatologi og histologi samt konvensjonell mikrobiologisk metodikk, cellekulturer, forsøksdyr mm
- At VI driver diagnostisk arbeid og har landsdekkende laboratorier
- Godt internasjonalt nettverk
- Har kompetente og fleksible medarbeidere

Svakheter

- Samfunnsoppdraget krever bred kompetanse og det er vanskelig å kombinere bredde- og spissforskning
- Spisskompetansen er ofte personavhengig og kompetansen er organisert i mange små og fragmenterte

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

enheter

- Samhandlingen mellom enhetene er suboptimal
- I akutte situasjoner må beredskap prioriteres fremfor forskning og utvikling (FoU). FoU blir derfor ofte en salderingspost
- Teknologiutviklingen skjer meget rask og det er vanskelig å sikre at vi til enhver tid har moderne laboratorier og utstyr
- Det er stor konkurranse om forskningsmidlene og VI har begrenset mulighet til å påvirke prioriteringene til de som finansierer forskning
- Vanskelig å få finansiert forvaltningsrettet forskning
- Forutsigbarheten og langsiktigheten i forskningsbevilgningene er dårlig og vi må kunne endre fokus raskt
- Økt internasjonal mobilitet for forskere er påkrevd, men det er vanskelig å motivere egne forskere til å ta utenlandsopphold
- FoU potensialet i det regionale laboratoriesystemet utnyttes for dårlig

Tillegg til egenvurdering

Denne er et tillegg til egenvurderingen som skal fylles ut av forskningsinstitusjonene i forbindelse med gjennomgangen av landbruksinstituttene. Malen under skal benyttes. Dokumentet vil være sentralt for både for Evalueringskomiteen, og for den vitenskapelige komiteen. Det er valgfritt om egenvurderingen fylles ut på norsk eller engelsk.

Frist for innsending av tillegget til egenvurderingen er 13. september 2010.

Dette tillegget til egenvurderingen skal sendes elektronisk som pdf-fil til Forskningsrådet v/Kirsti Anker-Nilssen: kan@forskningsradet.no

Skriv kort – samlet svar for tillegget til egenvurderingen skal være på 1-2 sider.

(Alle feltene i malen under kan ekspanderes ved behov.)

14	Navn på institusjonen
	Institusjonsnavn: Veterinærinstituttet
15	Definer institusjonens forvaltnings-/forvaltningsstøtteoppgaver
	<p><i>a) Hvilke forvaltningsoppgaver har institusjonen? Gi i tilfelle en kort beskrivelse av disse oppgavene (listet som kulepunkt).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Veterinærinstituttet er Mattilsynets viktigste kunnskapsleverandør ved forebygging, rådgivning, oppklaring og håndtering av alvorlige smittsomme sykdommer hos fisk og landdyr og zoonoser. – Veterinærinstituttet bistår også i forebygging og håndtering av kriser forårsaket av helseskadelige forbindelser og smittestoffer i fôr og mat. – Veterinærinstituttet er oppnevnt av Mattilsynet som nasjonalt referanselaboratorium for dyre- og fiskesykdommer samt for utvalgte agens av betydning for mattrygghet – Veterinærinstituttet har internasjonale referansefunksjoner innen fiskehelse oppnevnt av OIE – Veterinærinstituttet er leverandør av kunnskap og kompetanse til Vitenskapskomiteen for mattrygghet <p><i>b) På hvilke områder sørger institusjonen for kunnskapsutvikling/kunnskapsformidling/beredskap (forvaltningsstøtte), og til hvem?</i></p> <p>Veterinærinstituttet sørger for forvaltningsstøtte innen fiskehelse, dyrehelse, dyrevelferd, mattrygghet og fôrhygiene til LMD, FKD og Mattilsynet samt VKM. Veterinærinstituttets helhetlige kompetanse innenfor hele matproduksjonskjeden fra fôr -> dyr -> mat er vår store styrke i rådgivningen til forvaltningen. Matreformen som ble iverksatt i 2004 med 3 ”matdepartementer” (LMD, FKD og HOD), opprettelsen av Mattilsynet, tilpassning av den norske matloven til EUs Food Law, etableringen av Vitenskapskomiteen for mattrygghet, synes nå å fungere etter hensikten. Veterinærinstituttets rolle i matreformen oppleves ryddig og meningsfull. Veterinærinstituttet er Mattilsynets viktigste kunnskapsleverandør ved forebygging, rådgivning, oppklaring og håndtering av alvorlige smittsomme sykdommer hos fisk og landdyr og zoonoser. Vi bistår også i forebygging og håndtering av kriser forårsaket av helseskadelige forbindelser og smittestoffer i fôr og mat.</p> <p><i>c) Beskriv kort hvordan forvaltningsoppgaver og kunnskapsutvikling/kunnskapsformidling/beredskap (forvaltningsstøtte) finansieres.</i></p> <p>Nøkkeltall for Veterinærinstituttet:</p>

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

	<ul style="list-style-type: none">■ Total budsjett 337 mill (2010)<ul style="list-style-type: none">● LMD 85 mill (+ 6.3 % fra 2009)● FKD 39 mill (+ 3.2 %)● Norges Forskningsråd 14 mill● Forskningsprosjekter 58 mill● Oppdragsinntekter 123 mill*● Diagnostikk av prøver innsendt fra husdyreiere og fiskeoppdrettere 14 mill● Ekstraordinær bevilgning til lakselusbekjempelse og planlegging av flytting til Ås, 3.5 mill■ Antall årsverk 347 (240 i Oslo)■ 154 forskerårsverk (hvorav 55 % kvinner); 101 med doktorgrad■ ca 120 publikasjoner per år i internasjonale tidsskrifter (ca 30 % på fiskehelse)■ ca 6 doktorgrader per år <p>* Bevilgningene fra LMD og FKD dekker forvaltningsstøtten vi gir til Mattilsynet, spesifisert i tildelingsbrevene. Oppdragsinntekter er i hovedsak oppdrag bestilt av Mattilsynet (nasjonale overvåkingsprogrammer) og DN (gyrobekjempning og vilthelseovervåking), Den relativt store økningen fra regnskap 2009 (se hoveddokument 2b) i avtalefestede oppdrag fra forvaltningen (hovedsakelig Mattilsynet og Direktoratet for naturforvaltning), er <i>ad hoc</i> avtalefestede oppdrag for DN som utføres av regionalt laboratorium i Trondheim.</p>
	<p>d) I hvilken utstrekning driver institusjonen rådgivning til institusjoner utenfor forvaltningen?</p> <p>I tett samarbeid med Mattilsynet driver vi rådgivning overfor næringene og allmennheten ved store sjukdomsutbrudd (eks, svineinfluensa, lakselus, blåtungeutbrudd, E.coli smitte via mat mm). Vi driver også kunnskapsformidling til næring og allmennhet generelt utenfor krisesituasjoner via våre nettsider, publikasjoner, massemedia og fagmøter.</p>
16	Forslag til tiltak
	<p>Hvilke tiltak ønsker institusjonen selv å fremme for de to evalueringskomiteene og Forskningsrådet i lys av mandatet (notat til LMD datert 7. juni 2010) som er utarbeidet for denne gjennomgangen? List tiltakene som kulepunkter.</p> <p>Vi vil ikke direkte foreslå noen tiltak, men vi vil gjerne at de to evalueringskomiteene og Forskningsrådet spesielt vurderer:</p> <ul style="list-style-type: none">● Vi ønsker at evalueringskomiteene vurderer hvordan Veterinærinstituttet prinsipielt skal søke å få finansiert sine langsiktige forskningsbehov for å sikre god nok kunnskapsstøtte til forvaltningen i fremtiden, inkl. våre referansefunksjoner.● Bør Veterinærinstituttet bli mer aktiv i å kommersialisere sin forskning, og vil mer aktiv deltakelse i kommersialisering være forenlig med vår rolle som uavhengig rådgiver for forvaltningen?● Veterinærinstituttet er et blågrønt institutt med kompetanse både innenfor fiske- og dyrehelse, og innenfor sjømat- og annen mattrygghet. Vi ser at her er det enda større muligheter for synergi effekter, ved økt samarbeid mellom de to sektorene. Hva er komiteens syn på videreutvikling av instituttet som blågrønt institutt?● Innenfor hvilke områder er det viktig at Veterinærinstituttet utvikler faglige tyngdepunkt og spisser kompetansen fremover? Vi ønsker å prioritere epidemiologi og forutseende beredskap mot sjukdom og mattrygghetskriser, fiskehelse (stor nasjonal og global betydning), patologi, effekten av internasjonalisering av handel og mulige klimaendringer på vilt, fisk og husdyrs helse og videre spredning av sykdom til menneske.● Internasjonalisering av institusjonen er avgjørende for at vi skal lykkes i vårt samfunnsoppdrag. Hva er komiteens syn på våre strategier?● Etter vår vurdering har samarbeidet med Mattilsynet etter matreformen har utviklet

Gjennomgang av landbruksinstituttene 2010

	seg meget positivt, rollene falt på plass. Har komiteen samme syn?